

TÜRKİYE İŞ KURUMU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

AĞRI İLİ

2023 YILI SONUÇ RAPORU

2023 YILI
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI
AĞRI ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI
AĞRI İLİ 2023 YILI SONUÇ RAPORU

Hazırlayan:

Seyit İNAN

Emrah KOCA

Bu Rapor, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde hayatını kaybeden çalışma arkadaşlarımıza adanmıştır.

Abdurrahman DURMUŞ-Adıyaman

M. Fatih BAYIN-Adıyaman

Pınar TÜMSAVAŞ-Adıyaman

Zeynep ERDEM-Adıyaman

Hüsnü ÇELİK- Hatay

Kübra SARIHAN-Hatay

Süleyman HATUNOĞLU-Hatay

Ali YÜCE- Kahramanmaraş

Mehmet CEREN-Kahramanmaraş

Şerif KOYUNCU-Kahramanmaraş

Zeliha BOZOK-Kahramanmaraş

ÖN SÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi, işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında lokomotif görevini üstlenen ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İşKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda iş arayan ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini hibrit (yüz yüze, elektronik ortamda veya telefonla görüşülerek) yöntemle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir. Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İşKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir. Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze, elektronik ortamda veya telefonla görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur. 2023 5 Haziran-14 Temmuz döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 106.053 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri

bilgi formu doldurulmuştur. Ağrı'da ise bu kapsamda planlanan 130 işletmeden veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 8.619 çalışan tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2023 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İşKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Emrah ATAŐ

İl Müdür Vekili

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	v
KISALTMALAR	vi
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	1
GİRİŞ.....	3
BİRİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLERİ	4
1.1. BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ.....	4
1.2. SİGORTALI SAYILARI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ.....	4
1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI	6
1.3.1. Açık İş İlanları.....	6
1.3.2. İşe Yerleştirmeler.....	7
1.3.3. Kayıtlı İşsiz.....	9
1.3.4. Aktif İşgücü Programları	10
1.3.5. İşsizlik Ödeneği	13
İKİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	15
2.1. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	16
2.2. AÇIK İŞLER.....	28
2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM).....	34
2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ	37
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	39
KAYNAKÇA	42
EK: 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU.....	43

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Yılı TÜİK Bölgesel Temel İşgücü Göstergeleri	4
Tablo 2: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK İşyeri İstatistikleri	5
Tablo 3: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri	5
Tablo 4: 2023 Yılında Açık İş Sayısı En Yüksek Olan Meslekler	7
Tablo 5: 2023 Yılında İşe Yerleştirme Sayısı En Yüksek Olan Meslekler	8
Tablo 6: Yıllar İtibarıyla MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları	12
Tablo 7: 2023 Yılı Aktif İşgücü Piyasası Programı Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek.....	12
Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşyeri Sayısı.....	17
Tablo 9: İşKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Hizmetlerimize Göre Oranları	25
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	27
Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı	28
Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması	32
Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları.....	32
Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları	33
Tablo 15: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası.....	33
Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler	34
Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları	35
Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek	36
Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi ve Oranı	37
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi.....	38
Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler	38

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar itibarıyla İŞKUR Açık İş Sayıları	6
Şekil 2: Yıllar itibarıyla İŞKUR İşe Yerleştirme Sayıları.....	8
Şekil 3: Yıllar itibarıyla İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları	9
Şekil 4: Yıllar itibarıyla İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları.....	14
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	18
Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşyerlerinde Kadın Çalışan Oranı (%)	19
Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Oranı	20
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşyerlerindeki Kadın Çalışan Oranı (%)	20
Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı	21
Şekil 10: Sektörlere Göre E-Ticaret Uygulamasına Sahip İşyerlerinin Oranı.....	22
Şekil 11: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı	23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı	23
Şekil 13: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Planlanan Yatırım Türleri.....	24
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Oranı	24
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	26
Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi.....	29
Şekil 17: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Yaş Grupları	30
Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	30
Şekil 19: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı	31
Şekil 20: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı	35
Şekil 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri.....	36

KISALTMALAR

AİPP	Aktif İşgücü Programları
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
NÜD	Nakdi Ücret Desteği
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde gerçekleşen Pazarcık ve Elbistan merkezli iki büyük deprem, dünya genelinde benzerine nadir rastlanan bir örnek teşkil etmiştir. Bu depremler on bir ilde etkili olmuş ve yaklaşık 13,5 milyon vatandaşımızın yaşadığı geniş bir bölgede ciddi bir yıkıma neden olmuştur. Asrın felaketi olarak nitelendirilen bu depremlerin, sosyal, beşerî ve iktisadi hayata önemli etkileri olduğu açıktır.

Türkiye büyüme, dış ticaret ve işgücü açısından birçok ülkeden olumlu yönde ayrılmaktadır. 2021 yılının ikinci yarısından itibaren artan ihracat ile gelişen sanayi sektörünün öncülüğünde ülkemiz 2023 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 5,9 oranında büyümüştür. Güçlü büyümenin etkisi ile 2023 yılında istihdamda rekor seviyelere ulaşılmış, işsizlik oranı ise tek haneli seviyelere gerilemiştir.

Dinamik bir yapıya sahip olan işgücü piyasasının en etkili aktörü olarak faaliyet gösteren Kurumumuz, işgücü piyasasındaki gelişmeleri doğru bir şekilde takip etmek amacıyla sağlıklı ve güvenilir veri üretme çabalarını özveri ile sürdürmektedir. İşgücü piyasasını etkileyebilmek adına, piyasanın doğru bir şekilde analiz edilmesinin büyük bir önemi bulunmaktadır. Kurumumuz, doğru istihdam politikalarının belirlenmesi, işgücü piyasasıyla ilgili gerekli önlemlerin alınması ve işgücü piyasasının yakından takip edilebilmesi için işgücü piyasası araştırmalarını etkili bir şekilde yürütülmektedir.

İşsizlikle mücadele ve istihdamın artırılması hedefiyle yerel ve ulusal istihdam politikalarının oluşturulması, işgücü piyasasındaki gelişmelerin ve işgücü hareketliliğinin izlenebilmesi, güncel, güvenilir ve bilimsel bilgilerin elde edilmesine ve yorumlanmasına bağlıdır. İşgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak adına 2007 yılından itibaren periyodik olarak her yıl 81 il düzeyinde İşgücü Piyasası Araştırması yürütülmektedir. Ayrıca işgücü piyasasının eğilimlerini ve öncelik alanlarını tespit edebilmek amacıyla belirlenen güncel konularda her yıl tematik araştırmalar da gerçekleştirilmektedir.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. İşgücü piyasasının arz yönüne ilişkin veriler ülkemizde ÇSGB, İŞKUR, TÜİK ve SGK gibi kurumların idari kayıtları ve istatistikleri aracılığı ile yayımlanmaktadır. İşgücü piyasasının ülke genelini kapsayan ve en temel veri kaynağı olan hane halkı işgücü araştırması ile Türkiye İstatistik Kurumu tarafından düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. Hane halkı işgücü araştırması sonuçlarına ilişkin haber bültenleri kamuoyunda yakından takip edilmektedir.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin en temel veriler ise Türkiye İş Kurumu'nun idari kayıtları ile her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması ve açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep boyutunu birlikte analiz etmek amacıyla hazırlanan bu rapor, Ağrı İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir.

2023 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ilimizde 130 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde toplam 12 sektör araştırma kapsamında yer almaktadır. Ağrı ilinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 8 bin 619 kişi olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ise 6 bin 723 çalışan erkeklerden, 1.896 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Ağrı ilinde açık iş oranı yüzde 3,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise 20 ve üzeri istihdamlı işyerleri için açık iş oranı yüzde 1,9 olup, Ağrı ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstünde kalmıştır. Türkiye ortalamasının üzerinde olması açık işi olan işletmelerin kalifiyeli eleman temininde

güçlük çekmeleri ve yetiştirilmiş olan personelin daha iyi şartlarda iş arama sürecine girmesi ve il dışına çıkması sebeplerine dayanmaktadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 7,9 ile eğitim sektörüdür. Eğitim sektöründeki arzın az olması, talebin karşılanamaması kalifiyeli elemanın ücret ve özlük haklarının yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, en fazla açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 211 kişilik açık iş mevcuttur. İlimizde faaliyet gösteren Tekstil firmaları sayının fazla çıkmasına neden olmuş, durum ilimiz için olumsuz gibi görünse de temelinde olumlu bir durumdur çünkü genç nüfus böylece istihdama dahil edilebilmektedir. Ağrı ilinde en fazla açık işi olan ikinci meslek grubu Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubudur. İl genelinde açık işlerin içinde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen açık işlerin payı yüzde 4,8 düzeyindedir. İmalat sektörü ilimizin istihdamında lokomotif, sektörde yer alan firmalarımızda istihdam edilen çalışanlar makine kullanımında eğitim seviyesinin çok önemli olmadığını her eğitim düzeyinde vatandaşımızın istihdam edebileceğini göstermektedir. Ancak Ağrı ilinde açık işler için aranan eğitim düzeyi yüzde 74,8 ile "lise altı eğitim düzeyidir." İstihdama katılım için istekli olan nüfusumuz eğitim seviyesi lise altı olarak ön plana çıkıyor; lise ve üzeri eğitim almış olan işgücü aktörleri iş arama ve istihdam süreçlerini ülkemizin batı illerinde yürütmektedir.

Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla imalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada makineci (dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise düz dikiş makineci mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Ağrı'da yeni açılmış olan tekstil firmalarından dolayı makineci(dikiş) mesleğinde eleman açığı oluşmuştur. Genç nüfusun fazla olmasına rağmen yurt içi ve yurt dışı göç verme oranının fazla olması hasebiyle de eleman temini bu noktada güçlük kazanmıştır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 21,1'i bir yıl sonrası için en az bir meslekte net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Ağrı ilinde net istihdamın artacağını öngören işverenlerin oranı ise yüzde 40,3 seviyesindedir. İlimizde yatırım yapan firmalarımızın diğer illerdeki işlerini ilimize taşıma düşüncesi ile şekillenmiştir bu veri. Öte yandan en az bir meslekte net istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2 iken bu oran Ağrı ilinde yüzde 6,2 düzeyindedir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla "2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Ağrı İli Sonuç Raporu" hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Covid salgını, enflasyonist baskı, Ukrayna-Rusya başta olmak üzere yaşanan savaşlar ve riskler, iklim değişikliğinin yarattığı maliyetler sonucu tüm dünya ülkelerinin zorluklarda geçirdiği yılları beraberinde getirmiştir. Tüm bu yaşananların sonucu sosyo-ekonomik etkiler çoğu ülkede gözlenmektedir. Böyle bir ortamda işgücü piyasasının etkilenmemesi mümkün değildir.

Gelecek dönem istihdam politikalarının şekillenmesi için İşgücü Piyasası Araştırmasına ait veriler oldukça önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması Ağrı İli 2023 Yılı Sonuç Raporu, işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu analiz etmekte ve işverenlerin gelecek döneme ilişkin beklentilerini ortaya koymaktadır. Politika yapıcılar ve yerel yönetimler tarafından işgücü piyasası ile ilgili kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ile projelerin etkinliğinin artırılması noktasında 2023 yılı araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

İşgücü Piyasası Araştırması Ağrı İli Sonuç Raporu, il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacağı düşünülen önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işverenlerin ve işgücünün, piyasaya sundukları emeğin ve piyasadaki beklentilerinin iyi analiz edilmesi politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Sonrasında, bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyileştirmek ve işgücü politikalarını bu dengenin sürdürülebilir olmasını sağlayacak şekilde tesis etmek oldukça önemlidir.

Türkiye’de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum Türkiye İş Kurumu’dur. İşgücü Piyasası Araştırmalarına ait sonuçlar yalnızca Kurum’a değil, Türkiye’de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. Pandemi sonrası araştırmanın 2023 yılı saha çalışması hibrit yöntemle (yüz yüze, elektronik ortamda veya telefonla görüşülerek) gerçekleştirilmiştir. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Araştırması aracılığıyla işverenlerle görüşerek, işgücü talebine ilişkin doğrudan işverenlerden elde ettiği bilgiyi kamuoyu ile paylaşmaktadır.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar İl Müdürlükleri ve Hizmet Merkezlerimiz tarafından 2007 yılından itibaren düzenli olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2023 yılı için Ağrı ilinde 5 Haziran-14 Temmuz 2023 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan ilimizin sonuç raporu hazırlanmıştır. Raporla birlikte İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Ağrı ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLERİ

1.1. BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından düzenli olarak uygulanmakta olan Hane halkı İşgücü Araştırması, istihdam edilenlerin iktisadi faaliyet, meslek, işteki durum ve çalışma süresi hakkında; işsizlerin ise iş arama süresi ve aradıkları meslek ve benzer özellikleri hakkında bilgi derlemek amacıyla uygulanmakta olup, ülkedeki işgücü piyasasının arz yönünün özellikleri hakkında bilgi veren temel veri kaynağıdır. 2013 yılı ve öncesinde il düzeyinde işgücü istatistikleri elde edilirken, sonrasında Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması kapsamında birinci ve ikinci düzeyde bölgesel istatistikler elde edilmektedir. 2014 yılından itibaren bölgesel düzeyde elde edilen istatistikler yıllık olarak TÜİK'in internet sitesinde yayımlanmaktadır. 2024 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Tablo 1: 2022 Yılı TÜİK Bölgesel Temel İşgücü Göstergeleri

TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	Toplam	Kadın	Erkek
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin Kişi)	729	368	362
İşgücü (Bin Kişi)	372	115	257
İstihdam edilenler (Bin Kişi)	324	105	220
İşsiz (Bin Kişi)	47	10	38
İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin Kişi)	358	253	104
İşgücüne katılma oranı (%)	51	31,2	71,1
İstihdam oranı (%)	44,5	28,5	60,7
İşsizlik oranı (%)	12,7	8,5	14,6

Kaynak: TÜİK Bölgesel Temel İşgücü Göstergeleri

Ağrı ilinin dâhil olduğu ikinci düzey Türkiye istatistiki bölge birimleri sınıflandırması TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) olarak tanımlanmıştır. Tablo 1'de yer alan verilere göre, bölgemizde 15 yaş ve üzeri nüfus 729 bin kişi iken işgücü katılma oranı yüzde 51 seviyesindedir. İşsizlik oranı ise 2022 yılında bölgemizde yüzde 12,7 olarak gerçekleşmiştir.

1.2. SİGORTALI SAYILARI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), her ay düzenli olarak sigortalı istatistiklerini yayımlamaktadır. Bu istatistikler kapsamında illere ait detaylı sigortalı sayıları ve 4A sigortalı çalışanı olan işyeri sayıları elde edilmektedir.

Tablo 2: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK İşyeri İstatistikleri

İşyeri Büyüklüğü	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	1.075	1.075
2-3 Kişi	855	2.013
4-6 Kişi	647	3.111
7-9 Kişi	227	1.759
10-19 Kişi	306	4.055
20-29 Kişi	97	2301
30-49 Kişi	102	3.938
50-99 Kişi	56	3.707
100-249 Kişi	38	6.002
250-499 Kişi	10	3.003
500-749 Kişi	3	2.151
750-999 Kişi	0	0
1000+ Kişi	0	0
Toplam	3.416	33.115

Kaynak: SGK 2023 Yılı Ekim Ayı Sigortalı İstatistikleri

Ülkemizde, 4A zorunlu sigortalı istihdam eden işyerleri çalışan sayısına göre değerlendirildiğinde 1 ila 9 çalışanı olan işyerlerinin yoğun bir şekilde bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum, benzer bir şekilde Türkiye genelinde de gözlemlenmektedir.

Ağrı ilinde 2023 yılı ekim dönemi SGK verilerine göre zorunlu 4A sigortalı istihdam eden işyeri sayısı 3 bin 416. Bu işyerlerinde toplam 33 bin 115 kişi, 4A sigortalı çalışan olarak istihdam edilmektedir. 1 ila 9 arası çalışanı olan işyerlerinin ilimizdeki oranı yüzde 82.1 düzeyindedir. İlimizde 100 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısı 51 iken bu işyerlerinde toplam 11 bin 156 çalışan istihdam edilmektedir.

Tablo 3: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/Tutar
İşyeri Sayısı	3.416
Kamu	265
Özel	3.151
Sigortalı Sayısı	33.115
Kamu	11.881
Özel	21.234
Erkek	25.101
Kadın	8.014
Ortalama Aylık Kazanç	₺19.136,98
Kamu	₺24.877,71
Özel	₺15.612,01
Erkek	₺19.559,02
Kadın	₺17.783,23

Kaynak: SGK 2023 Yılı Ekim Ayı Sigortalı İstatistikleri

Ağrı ilinde 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla bildirim yapılmış 4A zorunlu sigortalı sayısı toplam 33 bin 115 kişi iken kadın sigortalı sayısı 8 bin 014 kişidir. İlimizde kamuda istihdam edilen 4A zorunlu sigortalı

oranı yüzde 35,09 iken özel sektörün payı yüzde 64,1 seviyesindedir. 4A zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 19 bin 136,98 TL'dir. Ağrı ilinde 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla erkek sigortalıların ortalama kazancı kadın sigortalıların kazancından yüksektir. Kadın çalışanların kazançlarının erkek çalışanlara kıyasla düşük olması ataerkil yapıdan doğmaktadır ve bu durum kadınların mavi yaka erkeklerin ise beyaz yaka grubunda çalışma hayatında daha fazla yer verilmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca kadınların evlilik sürecinden sonra çalışma hayatından kopmaları da sebepler arasındadır.

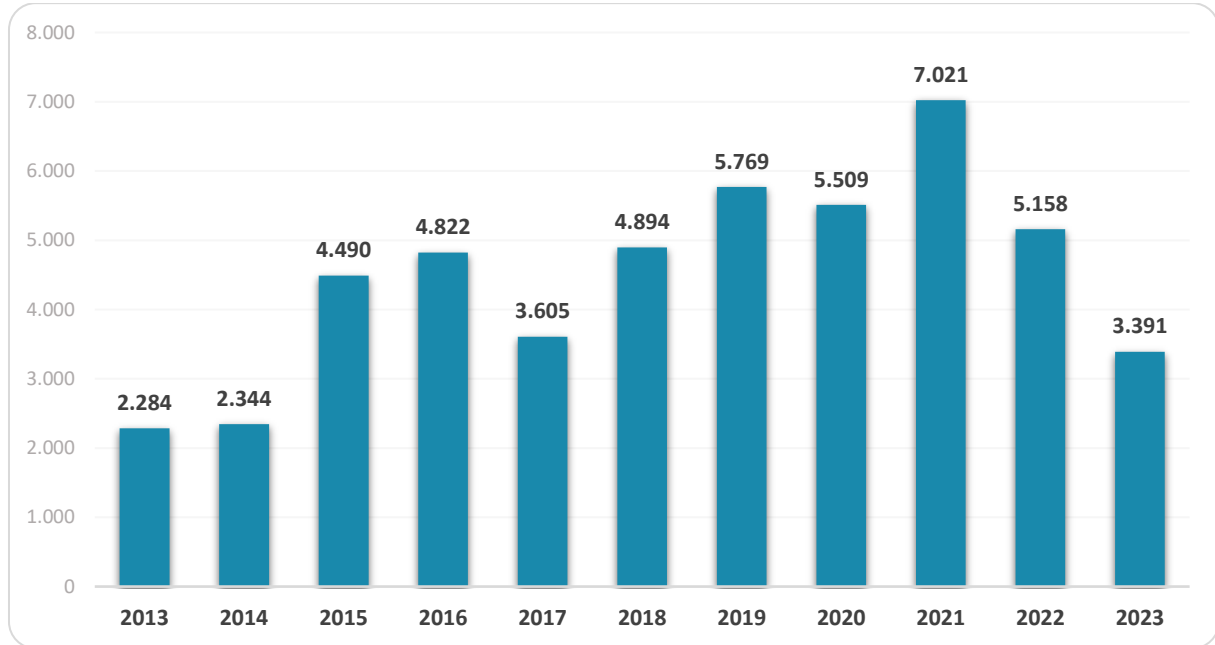
1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlesine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden oluşmaktadır. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu ve meslek bilgisi gibi oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

1.3.1. Açık İş İlanları

Açık işler, işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedir.

Şekil 1: Yıllar İtibarıyla İŞKUR Açık İş Sayıları

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Tablo 4: 2023 Yılında Açık İş Sayısı En Yüksek Olan Meslekler

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	1.255
Makineci (Dikiş)	235
Düz Dikiş Makineci	192
Beden İşçisi (İnşaat)	178
Şoför-Yük Taşıma	124
Tır-Çekici Şoförü	83
İnşaat İşçisi	81
Diğer Öğretmenler	72
Temizlik Görevlisi	55
Satış Danışmanı / Uzmanı	53

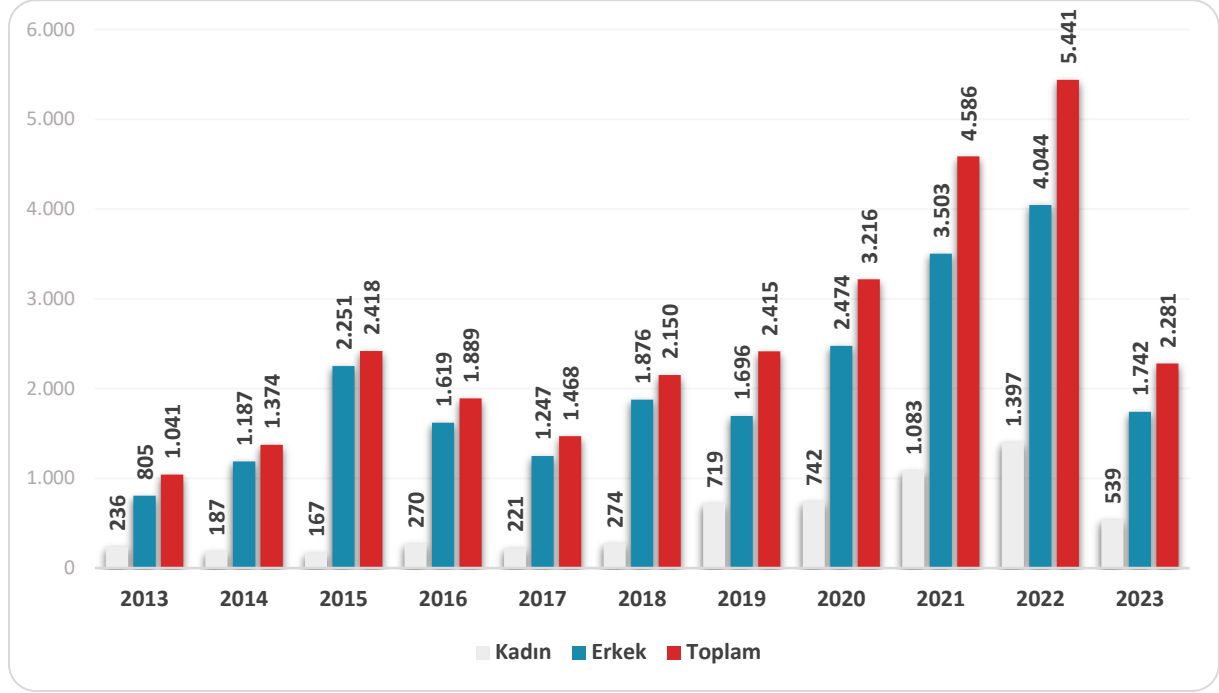
Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Ağrı ilinde 2023 yılında 3391 kişilik açık iş ilanı, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 1255 açık iş ile beden işçisi mesleği bulunmaktadır. Beden işçisi mesleğindeki talep yüksekliği imalat ve inşaat sektöründeki arzdan doğmaktadır. Her iki sektörde de ara işlerde çalıştırılacak işçilede vasıf aranmamaktadır. Toplam açık iş sayısı içerisinde bu mesleğin payı yüzde 37 seviyesindedir. Bu mesleği makinacı (dikiş) takip etmektedir. Tekstil firmalarımız

1.3.2. İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını ve işgücü piyasasındaki önemini büyük ölçüde arttırmıştır. Çalışma isteği olan her bireyin uygun bir işe yerleştirilerek istihdamda yer alması, sosyal içerme ve sosyal refahın önemli bir faktördür. Deprem sonrası dönemde özellikle depremden etkilenen bölgelerde Kurumun Türkiye geneli işe yerleştirme verilerinde azalma gözlemlenmiştir. Şekil 2'de yıllar itibarıyla Kurumun Ağrı ilinde işe yerleştirmeye aracılık sayıları görülmektedir.

Şekil 2: Yıllar İtibarıyla İŞKUR İşe Yerleştirme Sayıları

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

İŞKUR'un, işgücü piyasasını yakından takip ederek yerel ve ulusal düzeyde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır. 2023 yılında ilimizde 2 bin 281 işe yerleştirme yapılmıştır. İşe yerleşmesine aracılık edilenler içinde kadınların payı yüzde 23,6 seviyesindedir. İlimizin demografik yapısı da göz önünde bulundurulunca geçmiş yıllardaki oransal durum 2023 yılında da aynı seyirde ilerlemiştir.

Tablo 5: 2023 Yılında İşe Yerleştirme Sayısı En Yüksek Olan Meslekler

Meslek	İşe Yerleştirme Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	949
Makineci (Dikiş)	240
Beden İşçisi (İnşaat)	150
Şoför-Yük Taşıma	100
Düz Dikiş Makineci	88
Tır-Çekici Şoförü	79
Diğer Öğretmenler	78
İnşaat İşçisi	75
Büro İşçisi	42
Dokuma Konfeksiyon Makineci	38

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Ağrı ilinde 949 kişilik işe yerleştirmeye bedeni işçisi (genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme içinde yüzde 41,6 paya sahiptir. Bedeni işçisi mesleğinde işe yerleştirmelerin yüksek olma nedeni imalat ve inşaat sektöründeki arzdan doğmaktadır. Her iki sektörde de ara işlerde çalıştırılacak işçilerde vasıf aranmamaktadır. Bu mesleği makineci(dikiş) ve bedeni işçisi(inşaat) takip etmektedir.

1.3.3. Kayıtlı İşsiz

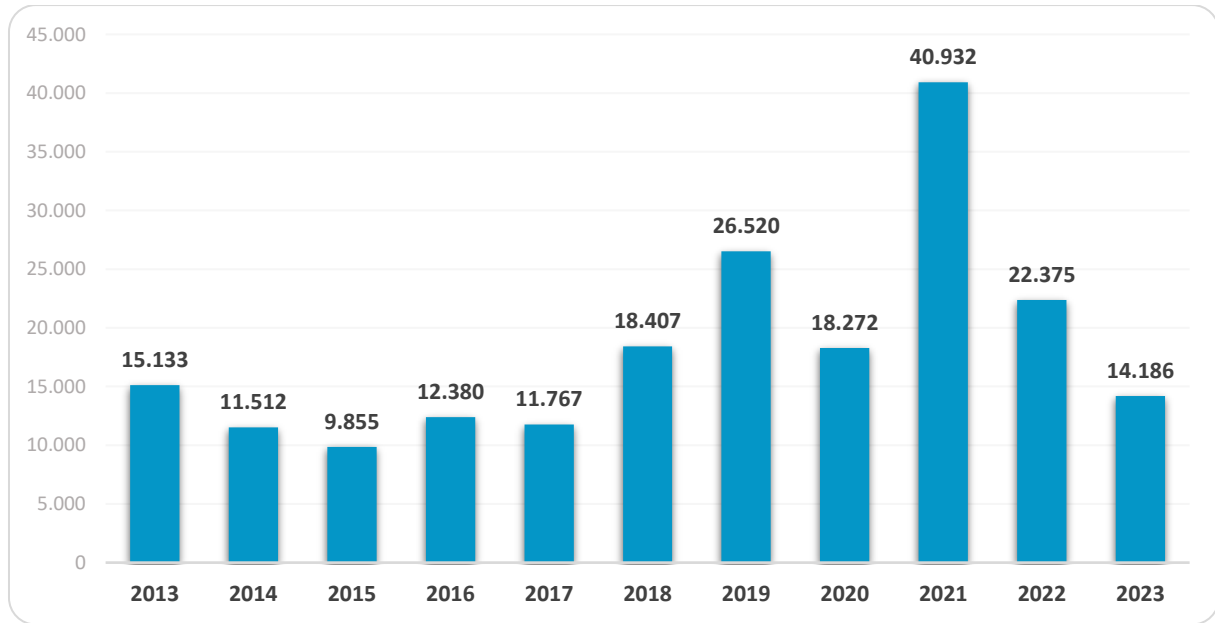
Kayıtlı İşsiz, halihazırda asgari ücret düzeyinde herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kuruma kayıt olup iş arayanlara en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde düzenli olarak iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından bazı istisnalar hariç olmak üzere pasife (iş aramıyor) alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanma taleplerini sonlandırabilmektedir.

İŞKUR'un kayıtlı işsiz istatistik verilerindeki değişiklik kayıtlı işsiz metodunu revize edilmesinden dolayı düşüş eğiliminde gözükmetedir.(TYP, sadece kamu ilanlarına başvuran ve daha iyi şartlarda iş arayanlar kayıtlı işsiz verisinde değerlendirilmemektedir.)

Şekil 3: Yıllar İtibarıyla İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

2023 yılı sonu itibarıyla Ağrı ilindeki kayıtlı işsizlerin sayısı 14 bin 186 iken bu kişilerin içinde kadınların oranı yüzde 38,7; 18-24 yaş arası gençlerin oranı ise yüzde 22,1 seviyesindedir.

Ağrı ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu mesleklerin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Ağrı ilinde Kuruma kayıtlı 3 bin 368 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleğin ilimizdeki toplam kayıtlı işsizler içerisindeki payı yüzde 23,74 seviyesindedir. Bu mesleği sırasıyla beden işçisi (genel) ile beden işçisi (temizlik) meslekleri takip etmiştir. Bu durumun birincil sebebi ilin göç vermesi, kalifiyeli elemanların il dışında yaşama isteği ile beraber ildeki sektörlerin bu anlamda yetersiz olmasından kaynaklıdır. Ayrıca temizlik görevlisi

mesleğinde işsiz sayısının yüksek olması ilimizde bulunan vatandaşlarımızın sosyal yardım başvurularında İŞKUR kayıtlarının olmasının ilgili kuruluşlarca şart koşulmasından dolayıdır.

1.3.4. Aktif İşgücü Programları

İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin ve çalışanların mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen aktif işgücü hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 8 Nisan 2022 tarihli 31803 sayılı resmi gazetede Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yayımlanmış, 20 Ocak 2024 tarihli 32435 sayılı resmi gazetede ise Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile aktif işgücü piyasası programlarında güncelleme yapılmıştır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırılmaktadır. Aynı zamanda iş arayanların tecrübe eksiklikleri bu programlar vasıtasıyla karşılanmakta ve istihdam edilebilirlikleri arttırılmaktadır. Ülkemizin nispeten genç bir nüfusa sahip olması ve kadınların işgücüne katılım oranının düşük seviyede olması nedeniyle, özellikle kadın ve gençlerin istihdam edilebilirliklerinin artırılması hususunda aktif programların etkin kullanılması oldukça önem arz etmektedir.

1.3.4.1. İşbaşı Eğitim Programı ve Mesleki Eğitim Kursları

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri; mevcut açık işler için talep edilen iş tecrübesinin iş arayan kişilerde yeterli seviyede bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel amacı mesleki deneyimi ve yeterli iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bununla birlikte nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere, işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek iş arayanlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli karar verme imkânı sunmaktır.

Son yıllarda oldukça ön plana çıkan işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir.

2022 yılında yapılan mevzuat değişikliği ile İEP açılacak işyerinde en az 5 çalışan olması şartı getirilmiştir. İşbaşı eğitim programına katılabilecek katılımcı sayısına esas sigortalı sayısı, işverene ait vergi numarası altında ve programın düzenleneceği ilde yer alan işyerleri için programın başlangıç ayından önceki on iki aylık dönem içerisinde yer almak koşuluyla son altı aya veya altı aylık döneme ilişkin olarak SGK'ya verilen sigortalı sayısını gösterir belgede yer alan toplam prim gün sayısının yüz seksene bölünmesi suretiyle hesaplanmaktadır.

İşveren, programdan yararlanan kişilerin en az yüzde 60'ını 60 günden az olmamak üzere program süresinin en az iki katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmelidir.

İşverenler aynı ilde ve aynı vergi numarası altında yer alan işyerlerinde çalıştırdıkları sigortalı sayılarının yüzde 30'una kadar katılımcı talep edebilmektedirler.

Türk Meslekler Sözlüğünde meslek ana grubu “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” olarak belirlenen meslekler dışındaki mesleklerde program düzenlenebilmektedir. Program süresi bilişim ve imalat sektörlerindeki işyerleri ve mesleklerde en fazla 6 ay, diğer sektörlerde ise en fazla 3 aydır. Geleceğin mesleklerinde düzenlenen işbaşı eğitim programlarında ise program süresi en fazla 9 ay olarak uygulanabilmektedir.

Program günde en az 5 en fazla 8 saat olmak üzere ve haftada 6 günü aşmamak kaydıyla haftalık 45 saati geçmeyecek şekilde planlanabilmektedir.

İşbaşı eğitim programına katılan vatandaşlara, programa fiilen katıldıkları gün üzerinden;

- İş arayan statüsündeki katılımcılara günlük 653,93 TL, öğrenci(tam)¹ 653,93 TL, öğrenci(kıst)² 490,45 TL, işsizlik ödeneği alanlara günlük 326,97 TL,
- Geleceğin meslekleri olarak belirlenen mesleklerde düzenlenen programlarda katılımcılara günlük 719,32 TL cep harçlığı ödenmektedir.

Genel sağlık sigortası ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi Kurumumuz tarafından program süresince karşılanmaktadır.

Programa katılan kişilere İŞKUR'un yaptığı ödemeler dışında programın düzenlendiği işveren tarafından yapılan ve aylık brüt asgari ücretin yarısını geçmeyen fiili ödemelerin gelir vergisi kanunu gereğince vergi matrahından indirilmesi imkânı da bulunmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik düzenlenen aktif işgücü piyasası programlarıdır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır.

Kurumumuz tarafından sözleşme veya protokol imzalanması yönünde yaptırım uygulanmayan işverenlerin; açılacak mesleki eğitim kursundan yararlanacak kursiyerlerin en az yüzde 60'ını 120 günden az olmamak üzere program süresinin en az iki katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

İşbirliği yöntemi ile özel sektör işyerleri ile düzenlenen mesleki eğitim kurslarında ise ayrıca işverenlerin en az beş sigortalı çalışana sahip olması gerekmektedir.

Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadınların bu programlarımızdan yoğun şekilde yararlandığı görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır.

¹ Öğrenci(tam): lise ve altı örgün eğitime devam eden katılımcılar hariç herhangi bir öğrencilik statüsü (açık eğitim ve uzaktan eğitim de dâhil olmak üzere) bulunan katılımcılar

² Öğrenci(kıst): lise ve altı örgün eğitime devam eden katılımcılar

Tablo 6: Yıllar İtibarıyla MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2013	855	317	538
2014	978	442	536
2015	1.471	662	809
2016	1.745	948	797
2017	1.665	1.035	630
2018	2.441	1.646	795
2019	3.513	2.369	1.144
2020	3.006	2.024	982
2021	4.073	2.304	1.769
2022	808	306	502
2023	565	349	216

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

2023 yılında ilimizde düzenlenen 30 aktif işgücü programına toplamda 565 kişi katılmıştır. Katılımcıların içinde kadınların oranı yüzde 61,8 iken, erkeklerin oranı yüzde 38,2 seviyesindedir. 2022 yılındaki mevzuat değişikliği ile işverenlerin başvuru şartlarını sağlayamamaları yararlanıcı sayılarında düşüşe neden olmuştur. 2024 yılında yürürlüğe giren yeni yönetmelik kapsamında, aktif işgücü piyasası programlarının ve bu programların işgücü piyasalarına etkilerinin artması beklenmektedir. Bu programlardan tekstil firmalarının daha fazla faydalanıyor olması kadın sayısının erkek sayısına oranla fazla olmasındaki en büyük etken olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 7: 2023 Yılı Aktif İşgücü Piyasası Programı Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek

Meslek	AİPP Yararlanıcı Sayısı
Makineci (Dikiş)	490
Düz Dikiş Makineci	30
Istampacı-Ayakkabı	28
Büro Memuru (Personel)	6
Garson (Servis Elemanı)	6
Büro Memuru (Genel)	3
Traktör Bakım Onarımcısı	1
Yurt Yönetim Memuru	1

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Ağrı ilinde 2023 yılında açılan aktif işgücü piyasası programları arasında en fazla yararlanıcı sayısına sahip olan program yüzde 86,7 ile makineci(dikiş)'dir. Makineci mesleğinde sayının ve yüzdenin yüksek olması ilimizde hizmet veren imalat sektöründeki tekstil firmalarının mevzuat şartlarını sağlamaları ve taleplerinin il müdürlüğümüzce karşılanıyor olmasının sonucudur. Düz dikiş makineci yüzde 5,3 ile istanpacı-ayakkabı yüzde 5 ve yüzde 1,1 ile büro personeli programları izlemektedir. 2024 yılında yürürlüğe giren yeni yönetmelikle birlikte işbaşı eğitim programlarında sektör şartı kaldırılmış ve

yararlanma şartları daha esnek hale getirilmiştir. Bu nedenle, 2024 yılında program çeşitliliğinin ve yararlanıcı sayılarının artması beklenmektedir.

1.3.5. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren ve devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur. İşsizlik sigortası primi, sigortalının prime esas aylık brüt kazançların üzerinden hesaplanan yüzde 1 sigortalı, yüzde 2 işveren ve yüzde 1 Devlet payından oluşmaktadır. İsteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödeyenlerden ise yüzde 1 sigortalı ve yüzde 2 işveren payı alınmaktadır. İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü; görevli, yetkili ve sorumludur.

Bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalılar, Banka sandıklarına tabi sigortalılar İşsizlik Sigortası kapsamında yer almaktadır. Ayrıca istekleri halinde; Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılar, Ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişiler de işsizlik sigortası kapsamına dahil olabilmektedir.

İşsizlik ödeneği; sigortalı işsizlere yasa da belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için belirli süre ve miktarda yapılan ödemedir. İşsizlik ödeneğinden yararlanma koşulları ise;

- Kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalmak,
- Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün kesintisi hizmet akdine tabi olmak,
- Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödemiş olmak,

şeklinde sıralanabilir. Hizmet akdinin feshinden sonraki 30 gün içinde en yakın İŞKUR birimine başvurmak gerekmektedir. Başvuru, İŞKUR birimine şahsen gelerek veya elektronik ortamda www.iskur.gov.tr adresinden yapılabilir. Mücbir sebepler dışında 30 gün içerisinde başvurulmaması halinde, başvuruda gecikilen süre, toplam hak sahipliği süresinden düşülmektedir.

İşsizlik ödeneğinin ödenebilmesi için sigortalı işsizlerin istihdama hazır durumda olması gerekmektedir. İşsizlik ödeneği başvurusu ile kişinin kuruma iş arayan kaydı yapılmakta veya mevcut kaydı güncellenmektedir. Böylece sigortalı işsizlerin danışmanlık, işe yerleştirme ve mesleki eğitim hizmetlerini alması sağlanmaktadır.

İşsizlik ödeneğine hak kazananlara; İşsizlik Ödeneği, Genel Sağlık Sigortası Primleri, bir iş bulma ve Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi hizmetleri kurum tarafından sunulmaktadır.

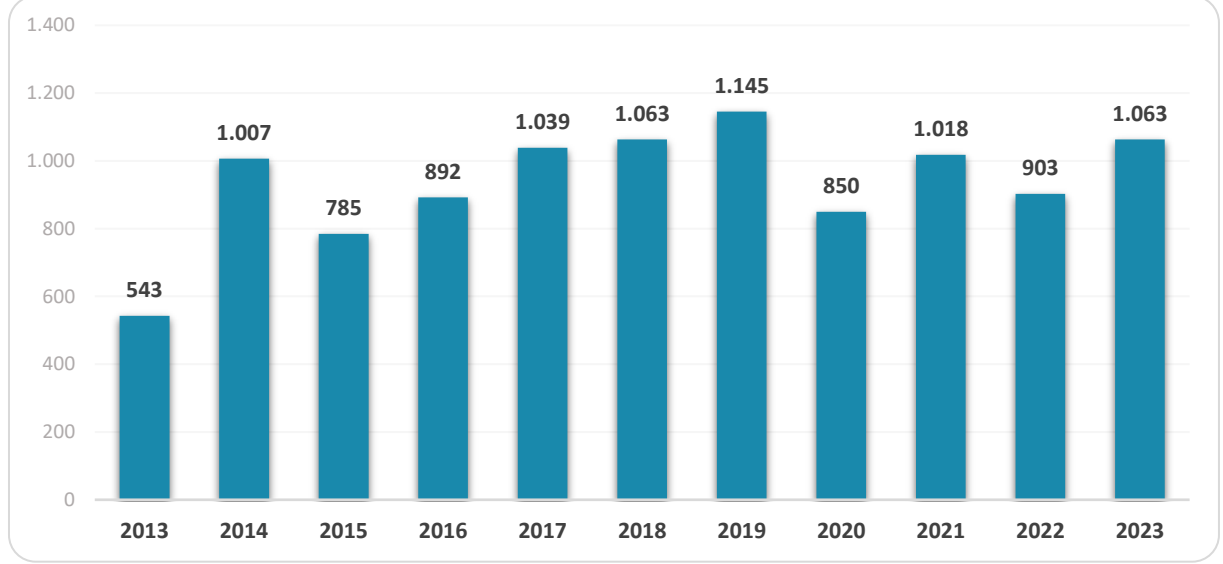
Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde;

- 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- 900 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- 1080 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

süre ile işsizlik ödeneği verilmektedir.

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 40'ı olarak hesaplanmaktadır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde 80'ini geçmemektedir. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Şekil 4: Yıllar İtibarıyla İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Ağrı ilinde 2023 yılında 1,063 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Geçmiş yılların verileri ile değerlendirilince rakamsal olarak aynı seviyelerde bir talep bulunmaktadır ancak 2020 yılında tüm dünyayı saran pandemi işgücündeki vatandaşların sigorta prim şartını sağlamalarını sekteye uğratmıştır. Ayrıca SGK prim maliyetleri işverenlerin küçülmeye gitmesine neden olmuştur. İlimize talepte bulunan vatandaşlarımız sayısal olarak daha yüksektir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin mevcut durumunu görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzına rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik belirli bir seviyenin altına düşmemektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının ihtiyaçlarını tespit etmek gereklidir. İşgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmak oldukça maliyetli sonuçlara yol açmaktadır.

- Belirli mesleklerde veya sektörlerde ilave işgücü ihtiyacı var mı?
- İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut?
- Mevcut açık işlerde hangi beceriler aranmakta?
- Belirli bir meslekte eleman temininde güçlük çekilmişse bunun sebebi ne?
- Önümüzdeki dönemde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler hangileri?

Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için oldukça önemlidir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye geneli için işgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla her yıl düzenli olarak İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amaçları, emek piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif işgücü politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın amaçlarından bir diğeri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Araştırma kapsamında sektörel ve yerel düzeyde elde edilen bilgiler, yerel istihdam politikalarına yön vermek için kullanılmaktadır.

5 Haziran – 14 Temmuz 2023 tarihleri arasında Türkiye genelinde 86 bin 41 işyeri ile 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında iletişime geçilmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma, Uluslararası Örgütler ve Temsilcilikleri, Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 17 sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için 74 ilde örneklem yöntemiyle, 7 ilde ise tamsayım yapılarak işverenlerle iletişime geçilmiştir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde ise Türkiye geneli için tahmin üretebilmek adına örneklem yöntemi ile işyerleri seçilmiştir. Cevaplılık oranı Türkiye genelinde yüzde 95 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan işyerleri ile gerçekleştirilen “İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

2.1. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Ağrı ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması, işyerleri ve mevcut istihdam üzerinde odaklanacaktır. Bu kapsamda, işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumları ve hangi tür hizmetlerden faydalandıkları, işyerlerinin ihracat ve Ar-Ge çalışmaları yapma durumları, vardiyalı, part-time ve uzaktan çalışma uygulamaları yapıp yapmadıkları, E-ticaret yoluyla hizmet veya mal satışı yapma durumları ve engelli personel istihdamı gibi konular üzerinde durulacaktır. Bu bilgiler, Ağrı ilindeki işgücü piyasasının genel görünümü ve dinamikleri hakkında önemli bir perspektif sunacaktır.

Çalışma kapsamında Ağrı ilinde 130 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 8 bin 619 çalışan tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında Ağrı ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri derlenmiştir. Tablo 8’de Ağrı ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenmiştir.

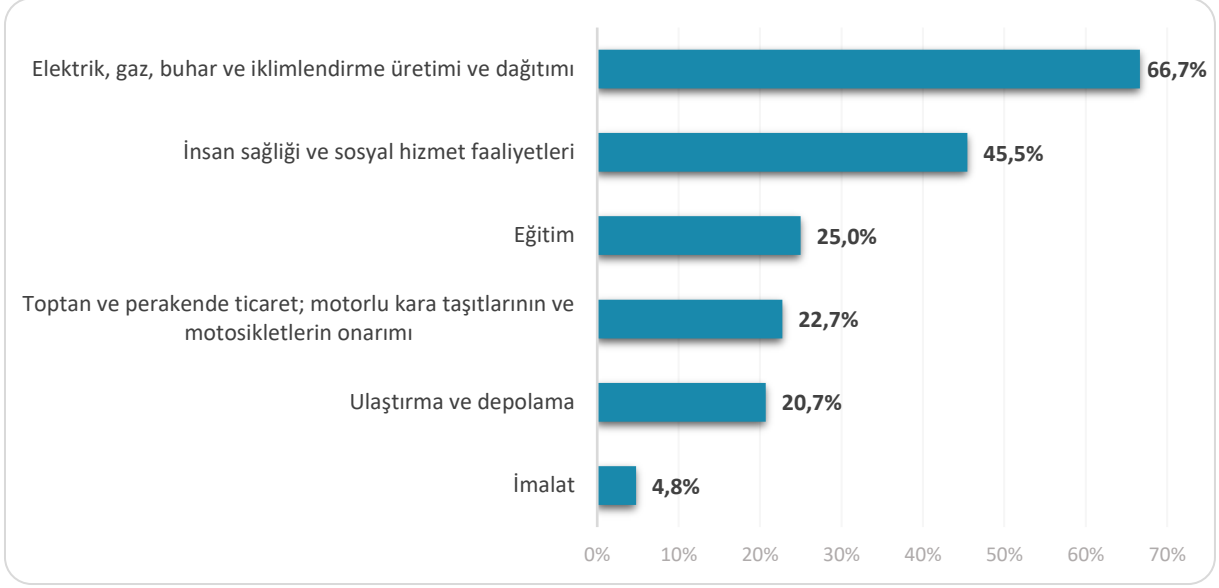
Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşyeri Sayısı

Sektör	İşyeri Sayısı
Ulaştırma ve depolama	29
İnşaat	22
Toptan ve perakende ticaret	22
İmalat	21
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10
Eğitim	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	130

Ağrı ilinde ulaştırma ve depolama önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Çalışma kapsamında yer alan işyerlerinin içinde, ulaştırma ve depolama işyerlerinin oranı yüzde 22,3 olarak belirlenmiştir. Türkiye geneliyle karşılaştırıldığında, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içinde ulaştırma ve depolama sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin oranı yüzde 6,7 seviyesindedir. Ağrı ilinde ulaştırma ve depolama sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İlimizin coğrafi konumu, sınır kenti ve uluslararası yük taşımacılığında öncü olması İşgücü Piyasası Araştırmaları çalışmasında veri derlenen işyeri sayısının ilk sırada olmasına vesile olmuştur.

İlimizde, ulaştırma ve depolama ardından en fazla sayıda işyeri, inşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. İnşaat sektöründeki talebin yüksek olması genç nüfusun yüksek olması ve bu nüfusun evlenerek aile olması kavramlarıyla paraleldir. Araştırma kapsamında, imalat sektöründeki işyerlerinin ülkemizdeki genel payı yüzde 34,1 ile ilk sırada iken, Ağrı ilinde imalat sektörünün payı yüzde 16,2 ile dördüncü sırada yer almaktadır. Ağrı ilinde çalışma kapsamındaki 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri içinde ulaştırma ve depolama, inşaat ile toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet gösterenlerin toplam oranı yüzde 56,1 seviyesindedir.

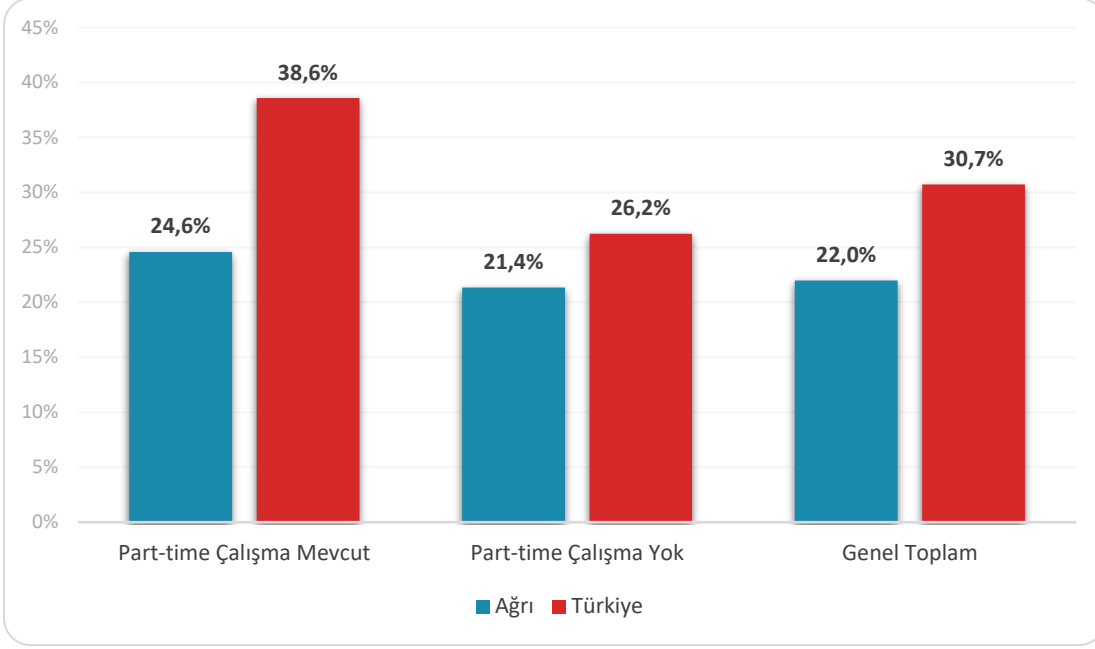
Araştırmaya dahil olan sektörler içinde en az sayıda işyeri, bilgi ve iletişim ile kültür, sanat ve eğlence, dinlence ve spor sektörlerindedir. Ancak, bu tablo incelenirken Ağrı ilinde faaliyet gösteren ve il genelinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerlerinin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Çalışan sayısı 20'den az olan firmalarımız vardır ancak budum veri derlenen işyerleri arasında bilgi ve iletişim ile kültür, sanat ve eğlence, dinlence ve spor sektörlerinin olmadığı anlamına gelmemektedir.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

Ağrı ili genelinde part-time çalışması olan işyerlerinin oranı yüzde 15,5 olarak gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 66,7 part-time çalışan istihdam etmektedir. İlimizde faaliyet gösteren firmalarımızın iş ve işlemlerinde özellikle sayaç okuma elemanı olarak istihdam ettikleri personelleri part-time olarak istihdam etmeleri sektörler göre part-time çalışanı olan işyerlerinin oranınının yüksek çıkmasına vesile olmuştur. Part-time çalışma açısından ikinci sırada insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin içinde part-time çalışanı olanların oranı yüzde 45,5'dir. Üçüncü sırada ise yüzde 25,0 ile eğitim sektörü bulunmaktadır. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile eğitim sektöründe çalışanlar bireylerin birden fazla kurumda çalışabiliyor olmaları söz konusu sektörlerin 2. ve 3. Sırada yer almalarına neden olmaktadır.

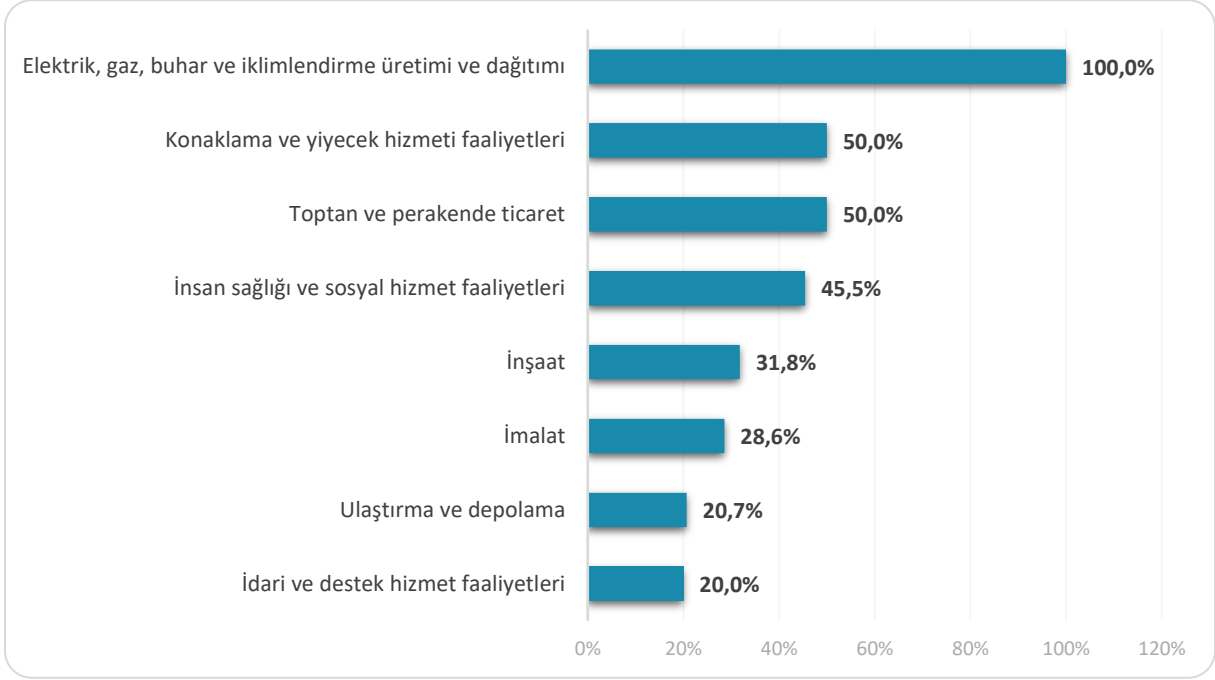
Türkiye genelinde, eğitim ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve bu sektörlerdeki işyerlerinin yaklaşık yarısında part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

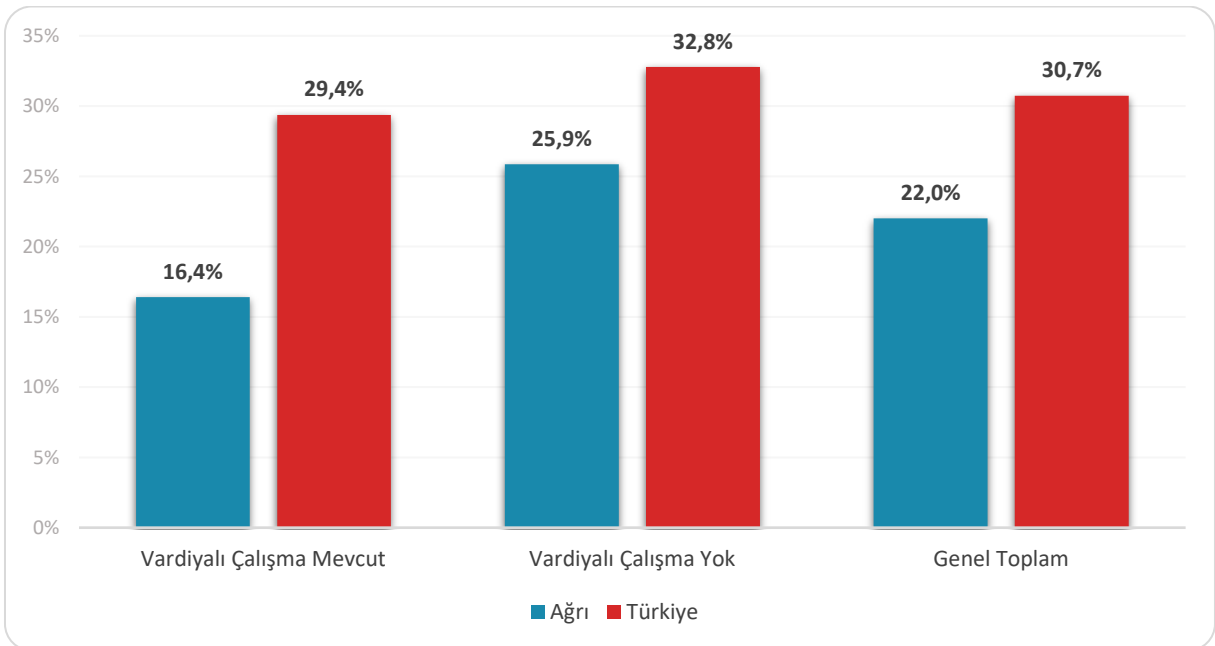
Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşyerlerinde Kadın Çalışan Oranı (%)

Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdama sahip işyerlerinde çalışanların yüzde 30,7'sini kadınlar oluştururken, Ağrı ilinde bu oran yüzde 22 düzeyindedir. Ağrı iline ait verilere göre, part-time çalışanı olmayan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 21,4 olarak belirlenmiştir. Bu oranın düşük olmasının nedeni, part-time çalışması olmayan işyerlerinin genellikle sanayi sektörlerinde faaliyet göstermesidir. Sanayi sektöründe devamlılığın önemli olması sebebi ile bu oranlar ortaya çıkmıştır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde ise kadın çalışan oranı yüzde 24,6 seviyesindedir. Bu durum, part-time çalışma uygulayan işyerlerinin daha çok hizmet sektöründe yer alması ve kadın istihdamının bu sektörlerde daha yüksek olmasıyla açıklanabilmektedir. Türkiye geneli incelendiğinde, part-time çalışanı olmayan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 26,2 iken, part-time çalışanı olan işyerlerinde bu oran yüzde 38,6'dır. Bu veriler, part-time çalışma yapılan işyerlerinde kadın istihdamının arttığını göstermektedir.

Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Oranı

Ağrı ilinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerleri içerisinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin payı yüzde 31,8 seviyesindedir. Bu oran Türkiye genelinde ise yüzde 34,6'dır. Ağrı ilinde yüzde 100 elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, yüzde 50 konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri ile yüzde 50 toptan ve perakende ticaret sektörlerinde vardiyalı çalışma uygulanmaktadır. Bu sektörleri, yüzde 45,5 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Eğitim sektörü Türkiye genelinde vardiyalı çalışmanın ön planda olduğu bir sektör olmasına rağmen Ağrı ilinde eğitim sektöründe vardiyalı çalışma bulunmamaktadır. Çalışma saatleri arz taleple şekillenmektedir ve bu durum Ağrı ilinde özel sektördeki eğitim kurumlarına talebin az olduğunu göstermektedir bunun alt yapısında da sosyo-ekonomik nedenler yatmaktadır.

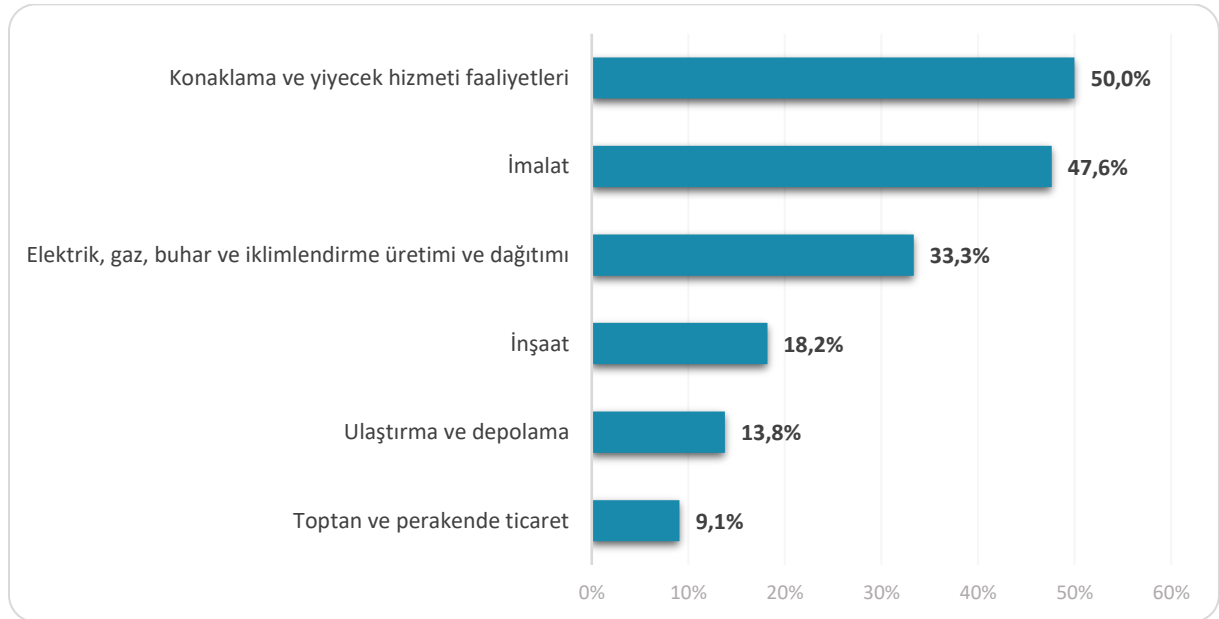
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşyerlerindeki Kadın Çalışan Oranı (%)

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında, erkeklerin yoğun bir şekilde istihdam edildiği gözlemlenmektedir. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından özel düzenlemelere tabidir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma olmayan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 32,8 iken, vardiyalı çalışma olan işyerlerinde bu oran yüzde 29,4'e düşmektedir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın istihdamının daha düşük seviyelerde yer alması beklenen bir durumdur. Ancak bu durum sektörel olarak farklılık gösterebilmektedir.

Şekil 8'de Ağrı ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindeki çalışan kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 16,4 iken, erkek çalışanların oranı yüzde 84,6 seviyesindedir. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların oranı yüzde 25,9; erkeklerin oranı yüzde 74,1 düzeyindedir. Ülkemizde istihdamın büyük çoğunluğu erkek çalışanlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsamında kadın çalışan oranı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerinde kadın çalışan oranında yüzde 3,4 puanlık bir fark bulunmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre daha yüksektir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı

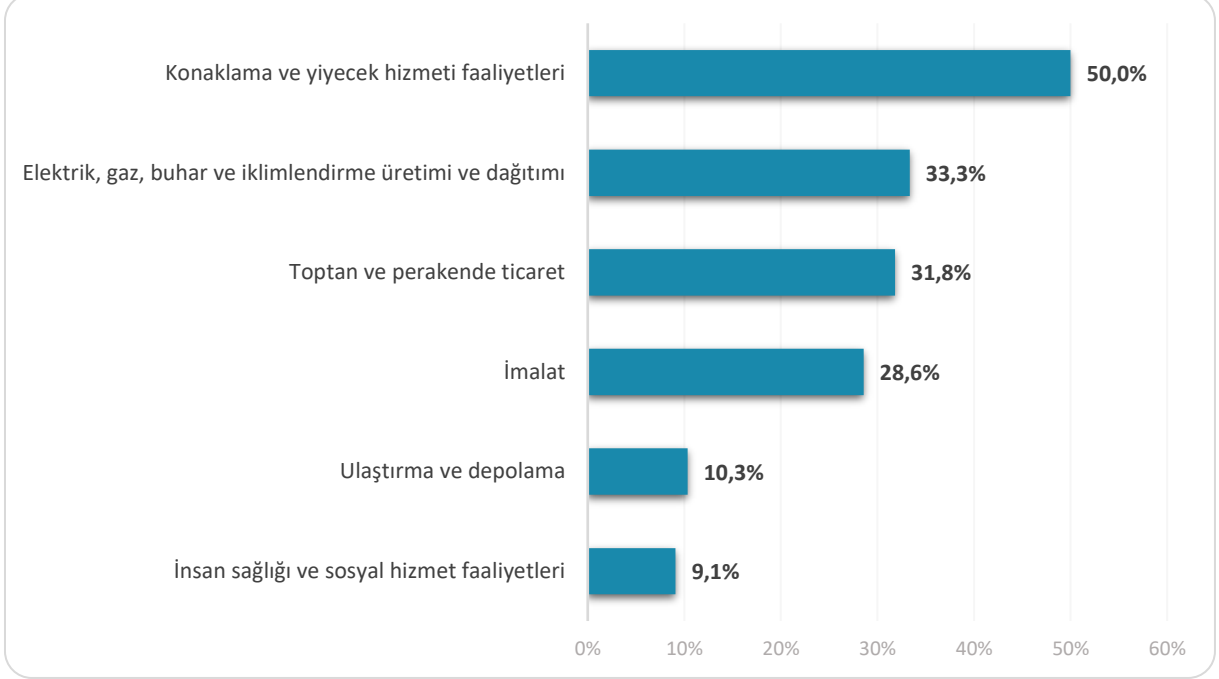

Ağrı ilindeki işyerlerinin içerisinde ihracat yapanların oranı yüzde 17,1 düzeyindedir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ihracat yapan işyerlerinin oranı yüzde 50 seviyesindedir. İlimizin simgelerinden olan Ağrı Dağının il sınırlarında olması Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin ilk sırada olmasını sağlamıştır. İhracat yapan işyeri oranı bakımından ikinci sırada ise imalat sektörü bulunmaktadır. İlimizde bulunan tekstil firmaları yurtiçinde olduğu gibi yurtdışı müşterileriyle de çalışmaktadır. İmalat sektörünün ikinci sırada olmasını sağlamıştır. Türkiye geneli 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 28,4'ü ihracat yapmaktadır ve bu alanda öne çıkan sektör yüzde 57,9 ile imalat sektörüdür.

İhracat yapan işyerlerinin oranının yüksek olması, ilgili sektörlerin nispeten ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam kapasitesinin ve işgücü

verimliliğinin genellikle daha yüksek olması beklenmektedir. Bu işyerleri, uluslararası pazarlarda rekabet edebilme yeteneğine sahip olmaları nedeniyle genellikle büyük ölçekli ve teknolojik olarak gelişmiş olmaktadır. Bu durum, ihracat yapan işyerlerinin ekonomik büyümeye ve istihdama olumlu katkıda bulunma potansiyeline işaret etmektedir.

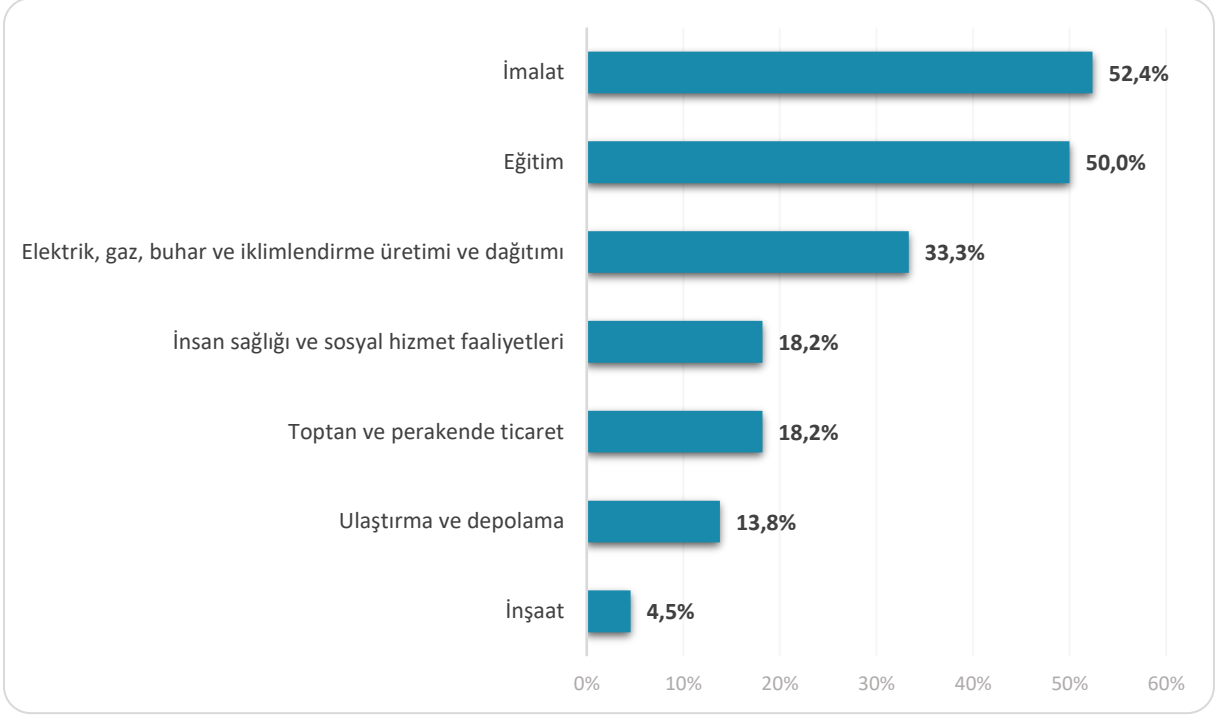
Şekil 10: Sektörlere Göre E-Ticaret Uygulamasına Sahip İşyerlerinin Oranı

Bu çalışma kapsamında işverenlere mal ve hizmet satışlarında e-ticaret uygulamaları olup olmadığı sorulmuştur. Ağrı ilinde e-ticaret uygulamasına sahip işyerlerinin oranı yüzde 14,7 seviyesindedir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yüzde 50 ile en yüksek e-ticaret uygulamasına sahip olan sektör olarak öne çıkmaktadır. İlimizin simgelerinden olan Ağrı Dağının il sınırlarında olması Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin ilk sırada olmasını sağlamıştır bu duruma internet ağı üzerinde satışların ve rezervasyonların yapılması etki etmektedir. Türkiye geneli 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerine ise bu oran yüzde 17,1 seviyesindedir. Ağrı bu bağlamda Türkiye ortalamasının altındadır

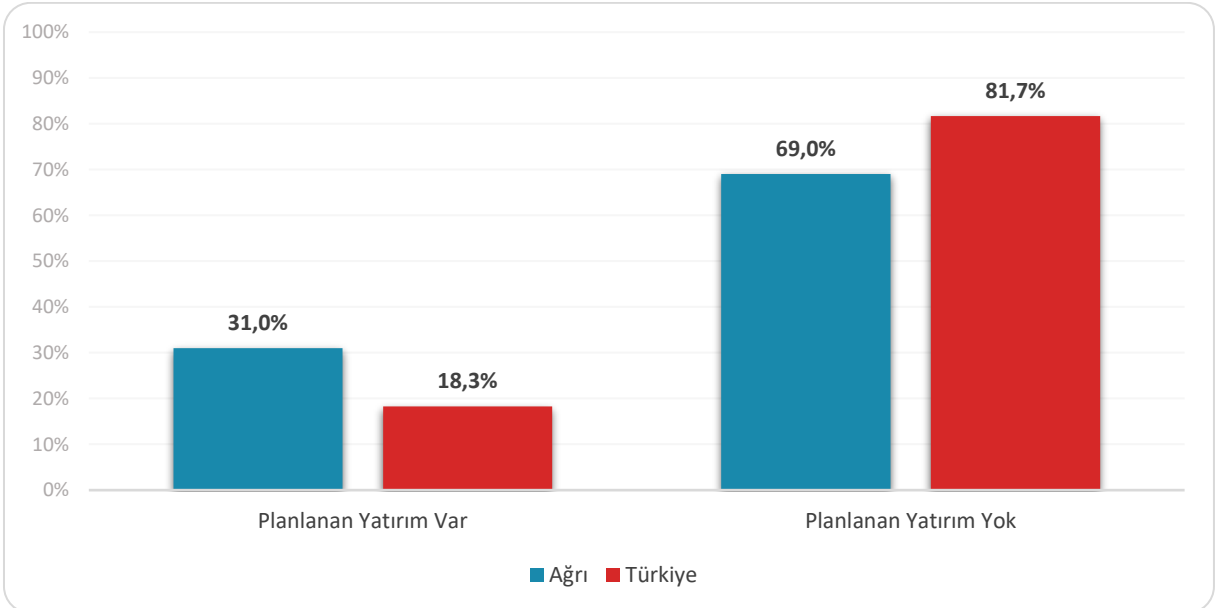
E-ticaretin önemi son yıllarda belirgin bir şekilde artış göstermiştir ve dijital dönüşümle birlikte işyerleri gelecekte hizmet ve mal satışlarında daha fazla e-ticaret kullanmayı planlamaktadır. E-ticaret, işyerlerine rekabet avantajı sağlamaktadır. Küçük ve orta ölçekli işyerleri, dijital platformlar aracılığıyla küresel pazarda varlık gösterme imkânına sahip olmaktadır.

Şekil 11: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı

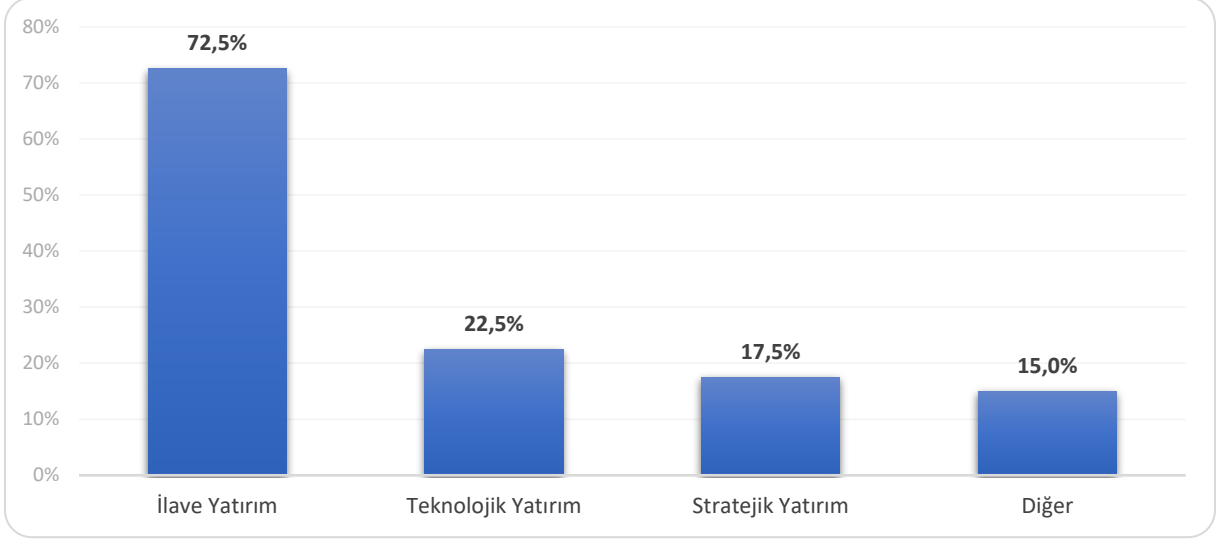
Ağrı ilinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 19,4 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki işyerlerinin içinde Ar-Ge çalışması olan işyerlerinin oranı yüzde 52,4 seviyesindedir. İlimizde yatırım yapan firmalarımızın çoğunluğunun imalat sektöründe olması sektörü Türkiye genelinde ön planda olan eğitim sektörünün önüne geçirmiştir. Eğitim sektöründe ise Ar-Ge çalışması olan işyerlerinin oranı yüzde 50 seviyesindedir. Bu sektörleri yüzde 33,3 ile Elektrik,gaz,buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü takip etmektedir.

Türkiye genelinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,2'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 50,4 ile bilgi ve iletişim, yüzde 31,3 ile imalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranında ön plana çıkmaktadır.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı

Türkiye genelinde 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,3'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Ağrı ilinde yüzde 31 olarak gerçekleşmiştir. Yatırım (Orta Asya ülkelerine ihracat yapacak firmalar için konum olarak yakın) ve istihdama elverişli (genç nüfus yüksek) olması ve teşvik bölgesi olarak 6. Bölgede yer alması ilimizi cazip hale getirmektedir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

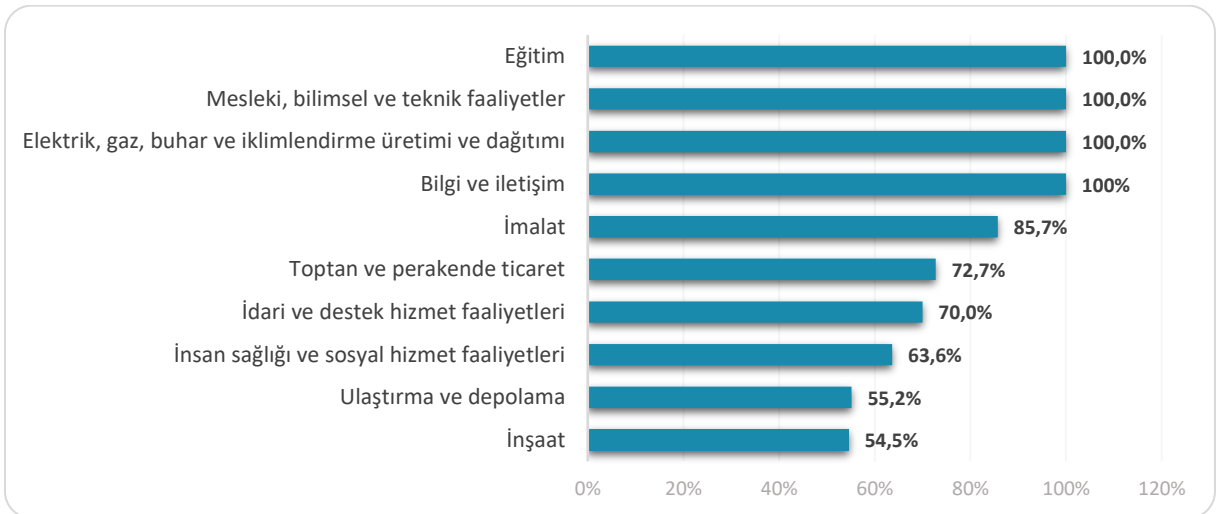
Şekil 13: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Planlanan Yatırım Türleri

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde, Ağrı ilinde 20 ve üzeri istihdamlı yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin içinde ilave yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 72,5 teşvik bölgesinde bulunmasından ötürü teçhizat teşvikleri ile işlerini büyümeye gitmektedir; teknolojik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 22,5 ve stratejik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 17,5 seviyesindedir. Yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin büyük bir oranda ilave yatırım eğiliminde olması önümüzdeki dönemde işgücüne ve bölgesel işsizlik rakamlarında olumlu bir etki yaratması beklenmektedir.

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 70'i ilave yatırım, yüzde 24,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 17,8'i stratejik yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Oranı

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 50,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Deprem sonrası dönemde özellikle pasif işgücü programlarımızın oldukça etkin şekilde kullanılması, bölge genelinde birçok işyerine hizmet sunmamıza imkân sağlamıştır. Ağrı ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise yüzde 67,44 seviyesindedir. İlimizdeki bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

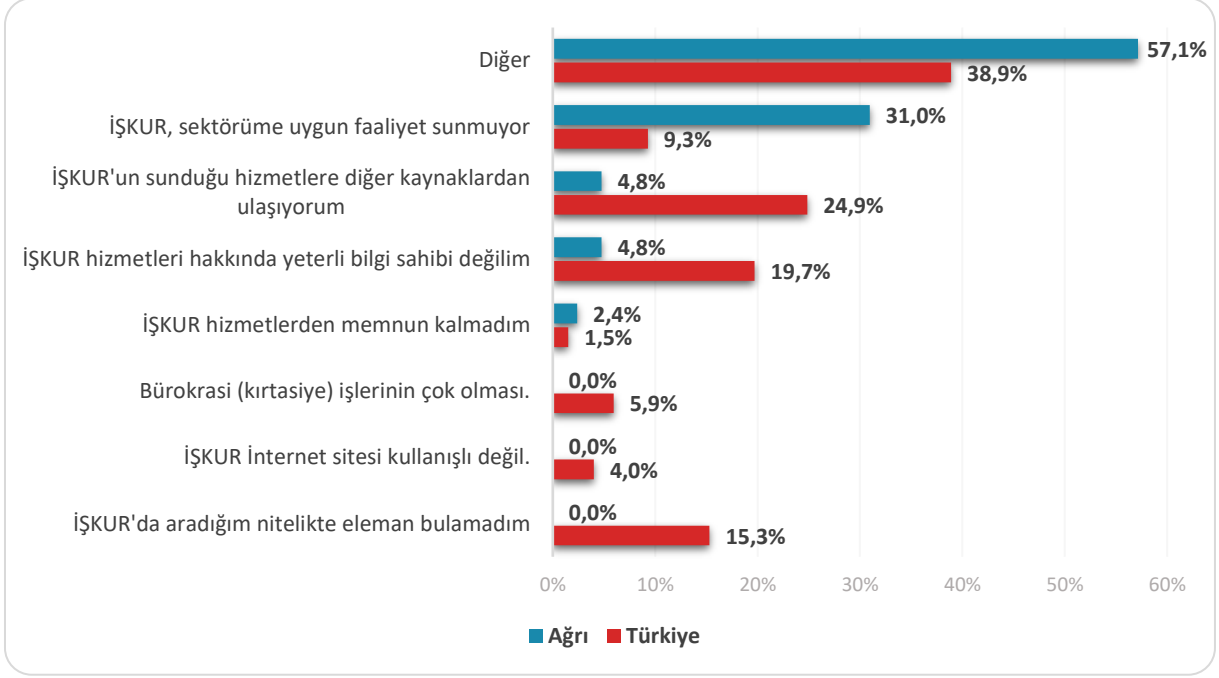
Ağrı ilinde, eğitim, mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretim ve dağıtım sektörleri ile bilgi ve iletişim sektörlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Bu sektörleri yüzde 85,7 ile imalat sektörü takip etmektedir. Araştırma kapsamında ilin en çok işyeri sayısına sahip sektörü olan ulaştırma ve depolama sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyeri oranı il geneli olan yüzde 67,44 seviyesinin altında ve yüzde 55.2 seviyesinde gerçekleşmiştir. İl ortalamasının altında bir oran olması ulaştırma ve depolama sektörünün yoğun olarak faaliyet gösterdikleri ilçenin il müdürlüğüne uzaklığından kaynaklanmaktadır.

Tablo 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Hizmetlerimize Göre Oranları

Hizmet Türleri	İşyeri Oranı
Danışmanlık ve Yönlendirme	83,9%
Eleman Temini	52,9%
İşbaşı Eğitim Programları	18,4%
Teşvikler	9,2%
Mesleki Eğitim Kursu	2,3%
Genel Toplam	100,0%

Ağrı ilinde İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işyerlerinden, danışmanlık ve yönlendirme faaliyetinden faydalananların oranı yüzde 83,9 eleman temini kapsamında hizmetlerimizden yararlanan işyerlerinin oranı yüzde 52,9 ve iş başı eğitim programları kapsamında hizmetlerimizden yararlananların oranı yüzde 18,4 seviyesindedir. İşbaşı Eğitim Programlarınının 2022'de gerçekleşen mevzuat değişikliği Kurum faaliyetleri arasında üçüncü sırada yer almasına neden olmuştur. Ağrı ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyeri oranınının yüksek olması, bölge genelinde İŞKUR'un etkinliğini artırdığını göstermektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Ağrı ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işverenlere nedenleri sorulduğuna ilk üç sırada, yüzde 57,1 ile “Diğer”, yüzde 31 ile “İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor.” ve yüzde 4,8 ile “İŞKUR’un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.” seçenekleri gerekçe olarak gösterilmiştir.

Ağrı ilinde, Kurum faaliyetleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmayan işyerlerinin oranı Türkiye geneline göre daha düşük seviyede gerçekleşmiştir. Bu durumun ortaya çıkmasında hem ilin nispeten küçük olması hem de İŞKUR personellerinin işverenler ile çok sık iletişim halinde olması bu veriye katkı sağlamıştır.

Ağrı ilinde araştırma kapsamında, 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinde toplamda 8 bin 619 çalışan belirlenmiştir. Bu çalışanların cinsiyet dağılımına bakıldığında, 6 bin 723 erkek çalışan ve 1.896 kadın çalışan tespit edilmiştir.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektör	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam Çalışan
İmalat	1.150	1.887	3.037
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	78	1.145	1.223
İnşaat	41	1.025	1.066
Ulaştırma ve depolama	36	876	913
Toptan ve perakende ticaret	188	654	842
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	126	658	784
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	133	197	330
Eğitim	114	108	222
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21	82	103
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	48	50
Bilgi ve iletişim	5	31	36
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	0	12	12
Genel Toplam	1.896	6.723	8.619

Ağrı ilinde çalışanların sektörlere göre dağılımı incelendiğinde imalat, idare ve destek hizmet faaliyetleri, inşaat sektörleri çalışan sayısının en fazla olduğu sektörler olarak ön plana çıkmaktadır. Bu üç sektörde çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 61,8 düzeyindedir.

İlimizde kadın istihdamının en fazla olduğu sektör imalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların içinde imalat sektöründe çalışanların payı yüzde 60,7 seviyesindedir. Ağrı ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise eğitim sektörüdür ve bu sektördeki kadın çalışanların oranı yüzde 51,4 düzeyindedir.

Türkiye genelinde insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

İlimizde araştırma kapsamında yer alan 130 işyerinden 39'unda engelli çalışan istihdam edilmektedir. Engelli bireylerin istihdamı konusunda karşılaşılan en önemli zorluklardan biri, önyargılardır. Herkesin engelli veya engelli aday olma ihtimali taşıdığı unutmamak, engelli bireyleri işgücüne dahil etme sürecinde önemli bir adımdır. Bu bağlamda, Türkiye'de engellilere yönelik istihdam politikaları, Anayasa başta olmak üzere çeşitli yasal düzenlemelerle belirlenmiştir. Anayasa tarafından öne çıkarılan eşitlik ilkesinin yanı sıra, pozitif ayrımcılığı öngören düzenlemeler, engellilere yönelik istihdam politikalarının temelini oluşturmaktadır.

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde 3 engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde 4 engelli işçiyi meslek, beden ve ruhsal durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.

İŞKUR'un engelli vatandaşlarımıza yönelik sunmuş olduğu önemli bir hizmet de Engelli Kendi İşini Kurma Hibe Desteği Projeleridir. Bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle işgücü kaybının en az yüzde 40 olduğu "Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları" ile belgelenen kişiler, üretime katkıda bulunarak öncelikle kendi geçimlerini sağlamak sonra da ilave istihdam oluşturmak amacıyla hazırlayacakları projeleriyle e-Devlet üzerinden "Engelli

Kendi İşini Kurma Hibe Desteği” kapsamında başvuruda bulunabilmektedirler. Kurumumuz internet sitesinin duyurular bölümünde Başvuru Rehberi ve usul esaslar yayınlanmaktadır.

2.2. AÇIK İŞLER

Açık işler, işgücü piyasasında işverenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Açık işlere ilişkin bilgiler derlenerek ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklere ilişkin talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisi elde edilmektedir. Bu bilgiler, açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek amacıyla alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve varsa bu açık işlere ait meslek bilgisinin yanında, bu mesleklerde cinsiyet ve yaş grubu tercihleri, engelli çalışan tercih edip etmeyecekleri, mevcut açık işler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, bu meslekler için aranan becerileri, işyerlerinin boş pozisyonlarını doldurabilmek için iş arayanları hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

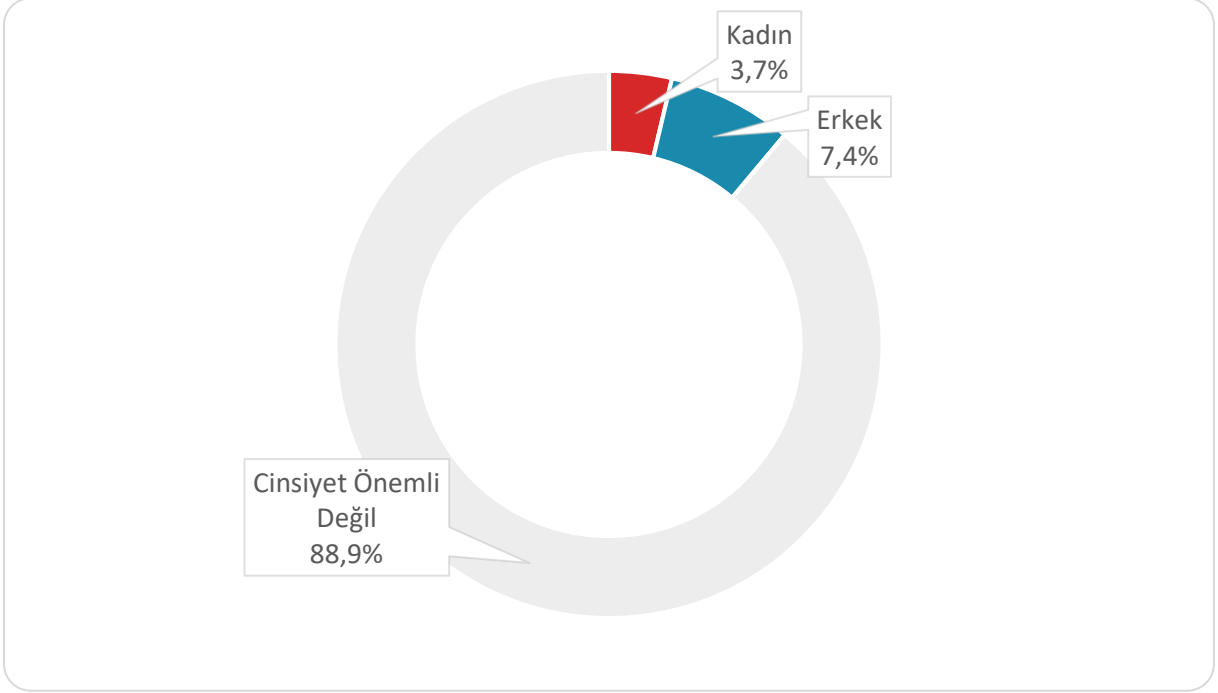
Sektör	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	217	6,7%	47,6%
Eğitim	19	7,9%	50,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15	4,4%	45,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6	0,8%	33,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4	0,3%	20,0%
Ulaştırma ve depolama	4	0,4%	6,9%
Toptan ve perakende ticaret	3	0,4%	9,1%
İnşaat	3	0,3%	4,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1,0%	33,3%
Genel Toplam	273	3,1%	20,2%

Ağrı ili İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre, 26 işyerinde toplamda 273 açık iş pozisyonu tespit edilmiştir. Ağrı ilinde en fazla açık iş sayısına sahip sektör, 217 kişilik açık işle imalat sektörüdür. Araştırma döneminde en fazla açık işi olan ikinci sektör ise 19 kişilik açık iş sayısı ile eğitim sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü, 15 kişilik açık iş sayısı ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması ile elde edilmektedir. Ağrı ilinde açık iş oranı yüzde 3,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,9 seviyesindedir. Ağrı ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üstündedir. Ağrı ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,7 ile imalat olarak tespit edilmiştir.

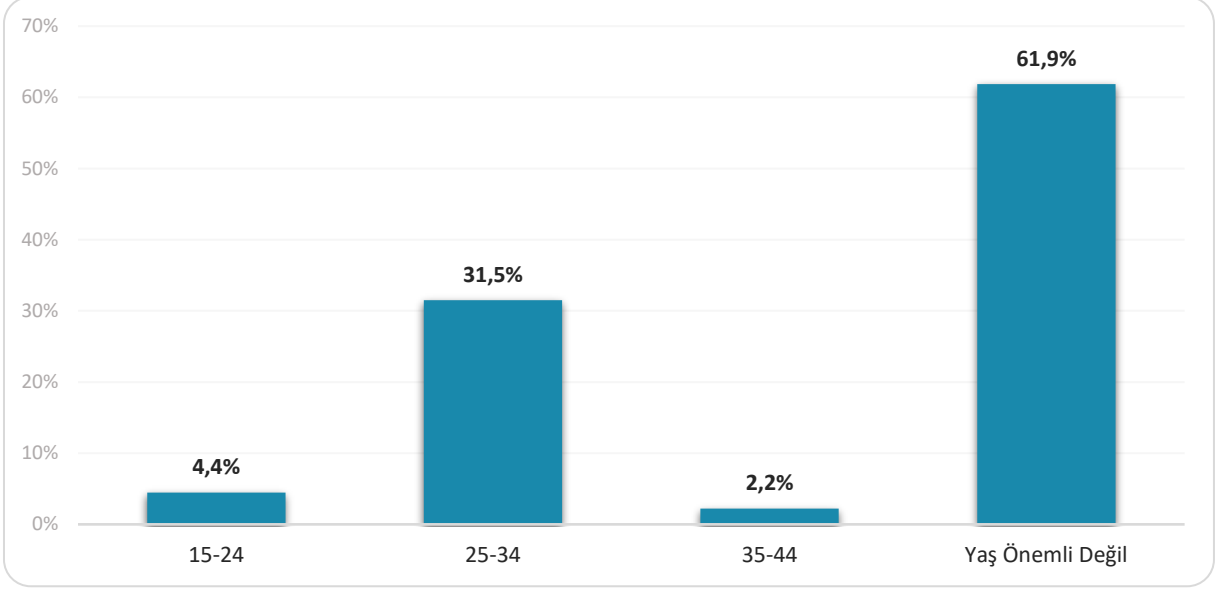
Ağrı ilinde araştırma kapsamına giren 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin içinde açık işi bulunan işyerlerinin oranı yüzde 20,2 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı ise yüzde 27,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda Ağrı Türkiye ortalamasının altındadır.

Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercih

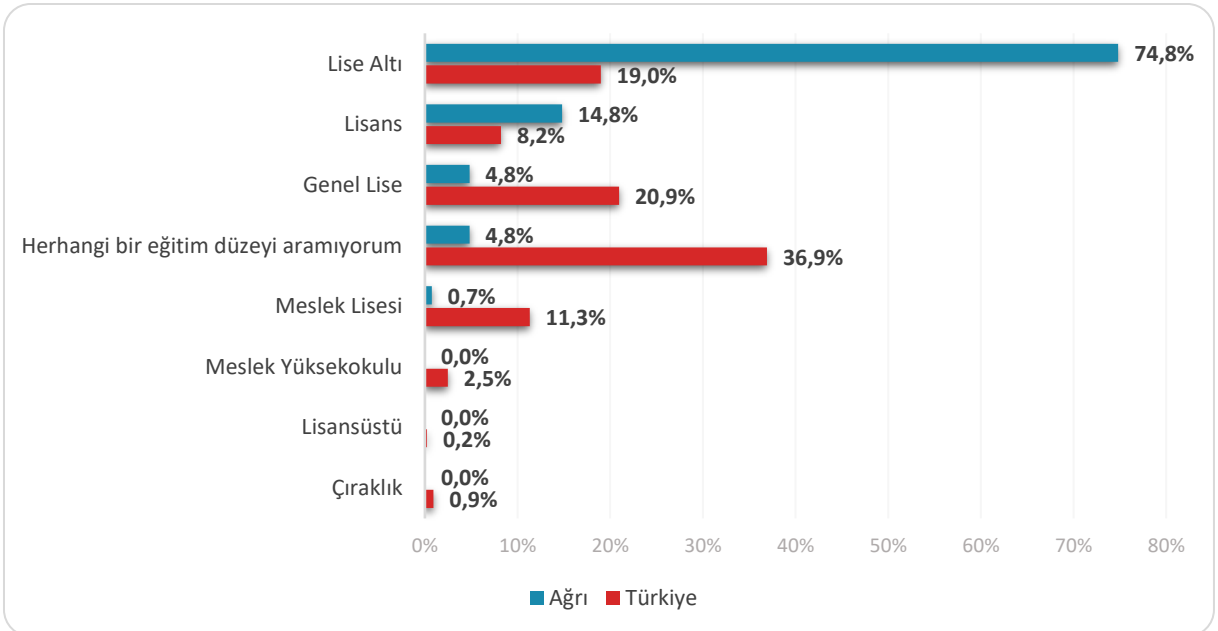
Şekil 16 üzerinde Ağrı ilinde araştırma sonucunda elde edilen 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin açık işlerindeki cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerin oranı yüzde 88,9 iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 58,5 olarak gerçekleşmiştir. Mevcut açık işler için kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 5,7 iken, Ağrı ilinde yüzde 3,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 35,9'unda işverenler açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Ağrı ilinde ise mevcut açık işlerin içinde erkek tercih edilen açık işlerin oranı yüzde 7,4 seviyesindedir.

Türkiye genelinde, çalışan sayısı içinde kadınların oranının düşük olmasına rağmen, işverenlerin büyük bir çoğunluğu mevcut açık iş pozisyonlarında istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını ifade etmiştir. Bu durum, kadın istihdamının artırılması konusunda önemli bir potansiyeli ortaya koymaktadır.

Şekil 17: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Yaş Grupları

Araştırma kapsamında işverenlere mevcut açık iş pozisyonlarında tercih ettikleri yaş grubu sorulmuştur. Bu bağlamda, Ağrı ilindeki açık işlerde en çok talep edilen yaş grubu, yüzde 61,9 ile “yaş önemli değil” yaş grubu olarak belirlenmiştir. Bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi çalışma yaşında olanların daha çok yurt dışı yahut yurt içine göç etmeleri durumudur.

Türkiye geneli 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde, açık işi olan işverenlerin yarısı, mevcut açık iş pozisyonlarında yaş önemli değil grubundaki kişileri istihdam etmek istediklerini belirtmiştir. Yaşın önemli olmadığı açık işler ise mevcut açık işlerin yüzde 61,9’ini oluşturmaktadır.

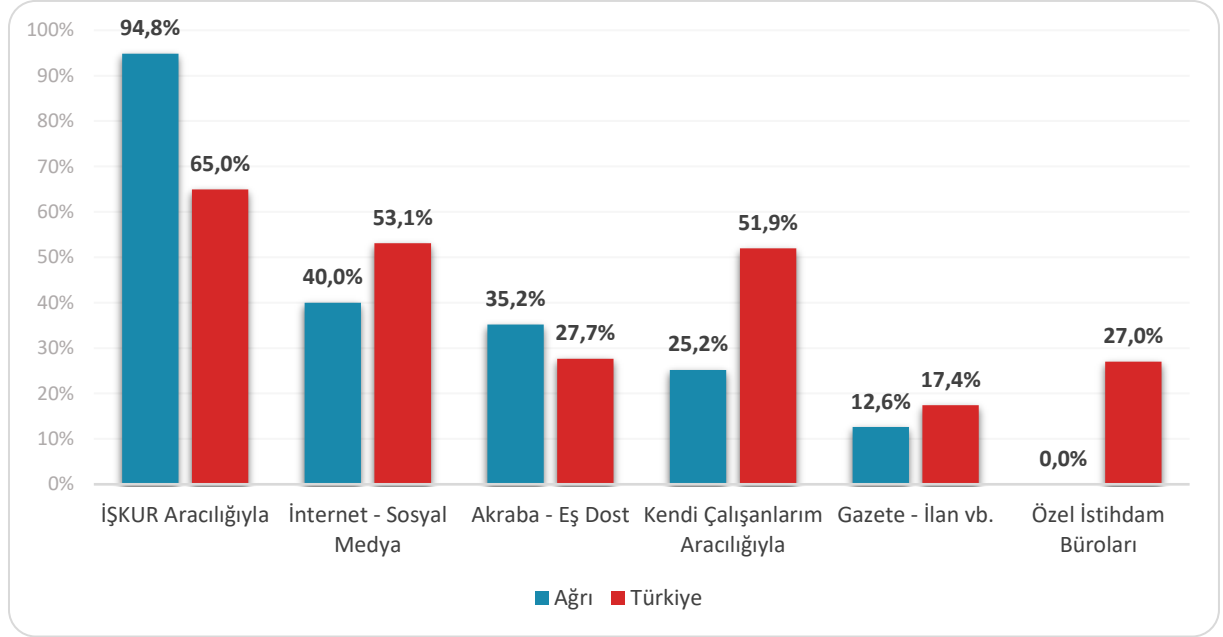
Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Ağrı ilindeki açık işler incelendiğinde, lise altı eğitim düzeyi açık işlerin oranı yüzde 74,8 düzeyindedir. Bu oran, Türkiye genelinde yüzde 19 olarak gerçekleşmiştir ve ilimizde bu oran Türkiye ortalamasının üstündedir. Lisans

düzeyinde talep edilen açık işlerin payı yüzde 14,8 seviyesiyle ikinci sırada yer alırken, genel lise mezunu talep edilen açık işlerin payı ise yüzde 4,8 seviyesiyle üçüncü sırada bulunmaktadır.

Şekil 19: Mevcut Açık İşlerin Arama Kanalı

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu, özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek ve iş arayanla doğru işi en etkin biçimde eşleştirmek Kurumumuzun en önemli görevlerinden biridir.

Şekil 19 üzerinde Ağrı ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Ağrı ilinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin içinde İŞKUR aracılığıyla arananların oranı yüzde 94,8 seviyesindedir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 65 olarak gerçekleşmiştir. Ağrı ilinde ikinci sırada internet sosyal medya ile aranan açık işler yer almakta ve bu oran yüzde 40 gerçekleşmiştir. internet sosyal medya ile aranan açık işlerin Türkiye genelindeki oranı yüzde 53,1 seviyesindedir. Üçüncü sırada ise yüzde 35,2 ile akraba-eş dost aracılığıyla aranan açık işler yer almaktadır.

Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Öncelik Sırası
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi	1
İletişim ve İfade Yeteneği	2
İş Tecrübesi	3
Takım Çalışması	4
Analitik Düşünebilme	5
Bilgisayar Kullanımı	6
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	7
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	9
Programlama Dili Bilgisi	-
Yabancı Dil	-

Ağrı ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde; yeterli mesleki/teknik bilgi ilk sırada yer almaktadır. Bu durumun sebebi istihdama katkı sağlayan firmalarımızın yoğunluğunun imalat sektöründe olmasıdır. Takip eden becerileri incelediğimizde de aynı şekilde beceriler imalat sektörüne hitap etmektedirler. Bu beceriyi sırasıyla ile iletişim ve ifade yeteneği, iş tecrübesi takip etmektedir.

Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları

Meslek Grubu	Toplam Açık İş
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	211
Profesyonel Meslek Mensupları	44
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	9
Hizmet ve Satış Elemanları	3
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1
Yöneticiler	0
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0
Genel Toplam	273

Ağrı ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda olduğu tespit edilmiş olup toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 77,4 seviyesindedir. İlk sırada bulunan meslek grubu yine imalat sektörü ile ilişkilidir. İkinci sırada ise profesyonel meslek mensupları grubu bulunmaktadır.

Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	42,1%	14,4%	26,3%	100,0%	22,5%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	6,8%	9,1%	97,7%	75,0%	34,1%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	11,1%	0,0%	55,6%	100,0%	22,2%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	66,7%	0,0%	100,0%	33,3%	100,0%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; Ağrı ilinde arama kanalları içerisinde İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları grupları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin büyük bölümü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 15: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası

Meslek	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Analitik Düşünebilme	İletişim ve İfade Yeteneği	İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	Sorun Çözme ve İnişiyatif Alabilme	Takım Çalışması	İş Tecrübesi	Programlama Dili Bilgisi	Bilgisayar Kullanımı	Yabancı Dil
Düz Dikiş Makineci	2		4	1			5	3			
Makineci (Dikiş)	2			1			3	4			
Sanayi Nakışçısı	1						3	2			
Sınıf Öğretmeni	3			1				2			
Ütücü	1	3						2			
Fizyoterapist		1		3	4	5	2				
Özel Eğitim Öğretmeni	2			1	3			4			
Tır-Çekici Şoförü	1										
Harita Mühendisi			2					3		1	
Temizlik Görevlisi (Hastane)							1				

Tablo 15 üzerinde Ağrı ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Mesleklerden düz dikiş makineci, makineci(dikiş), sınıf öğretmeni ve özel eğitim öğretmeni meslekleri iletişim ve ifade yeteneği becerisi ilk sırada aranmaktadır. En çok açık işi olan düz

dikiş makineci mesleğinde sırasıyla iletişim ve ifade yeteneği, yeterli mesleki/teknik bilgi, iş tecrübesi, analitik düşünme ve takım çalışması en çok talep edilen ilk beş beceri olmuştur.

Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Sanayi Nakışçısı	Düz Dikiş Makineci	Düz Dikiş Makineci
-	Tır-Çekici Şoförü	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
-	Vinç Operatörü	Ütücü	Sanayi Nakışçısı
-	Elektrikçi (Genel)	Fizyoterapist	Sınıf Öğretmeni
-	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	Sınıf Öğretmeni	Ütücü
-	-	Özel Eğitim Öğretmeni	Fizyoterapist
-	-	Harita Mühendisi	Özel Eğitim Öğretmeni
-	-	Temizlik Görevlisi (Hastane)	Tır-Çekici Şoförü
-	-	Dil Ve Konuşma Terapisti	Harita Mühendisi
-	-	Makine Mühendisi	Temizlik Görevlisi (Hastane)

Ağrı ilinde en fazla açık iş olan meslekler, Düz Dikiş Makineci, Makineci (Dikiş), Sanayi Nakışçısı meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde buldukları açık iş sayısı en fazla olan meslek ise Makineci (Dikiş) mesleğidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu meslek Sanayi Nakışçısı , cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en çok aranan meslek Düz Dikiş Makineci mesleğidir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel sebeplerin başında ildeki tekstil firmalarının son dönemlerde aktif olmasından kaynaklıdır.

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM)

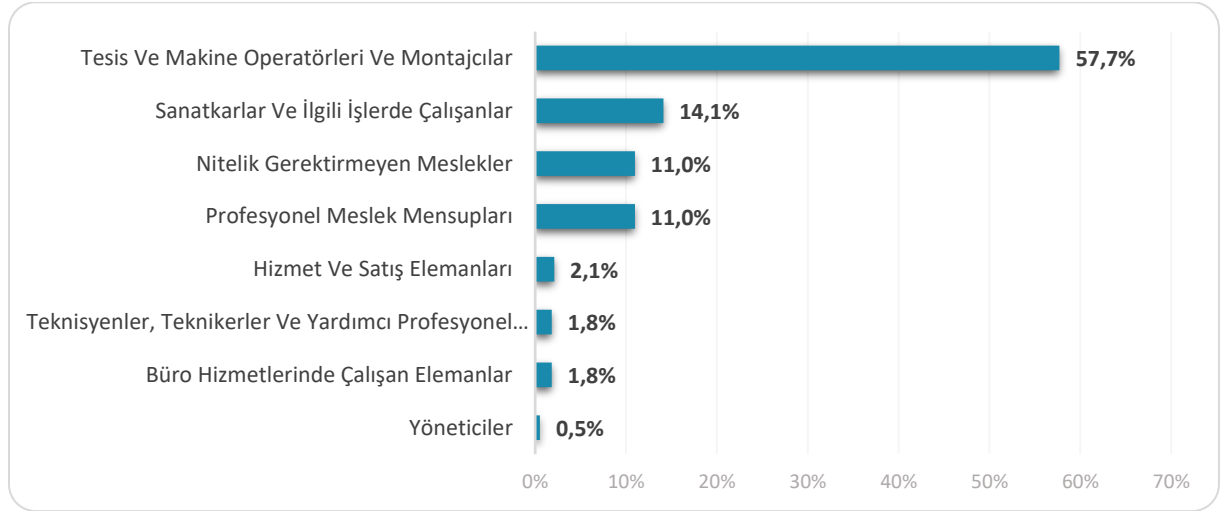
İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bu mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmesinin nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Ağrı ili işgücü piyasasının talep kısmında yaşanan darboğazları daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin temin etmekte güçlük çektiği meslekler, eleman sayıları ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin etmekte zorlandığı gibi veriler ile önemli bilgi elde edilmektedir. Bu bölümde ele alınacak bilgiler, İlin istihdam politikasına da yön verecektir. Bu kapsamda temininde güçlük çekilen meslekler, sektör ve meslek grupları bazında detaylıca incelenecektir.

Araştırma kapsamında Türkiye genelinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinden 28 bin 9 işyerinin çeşitli mesleklerde eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Ağrı ilinde ise 20 ve daha fazla istihdamlı 48 işyerinde son bir yıl içerisinde temininde güçlük çekilen meslek olduğu ifade edilmiştir. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 26,4'ü son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken, Ağrı ilinde ise bu oran yüzde 36,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu durumda Ağrı'nın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları

Sektör	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	192
İnşaat	70
Ulaştırma ve depolama	48
Toptan ve perakende ticaret	28
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	15
Eğitim	13
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2
Genel Toplam	387

Ağrı ilinde 387 kişilik işgücü için eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle imalat sektörü 192 kişi ile ön plana çıkmaktadır. Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen elemanların içinde imalat sektörünün payı yüzde 49,6 seviyesindedir. Bunun dışında, inşaat yüzde 18 ikinci sırada ve ulaştırma ve depolama sektörü ise yüzde 12,3 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Şekil 20: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı

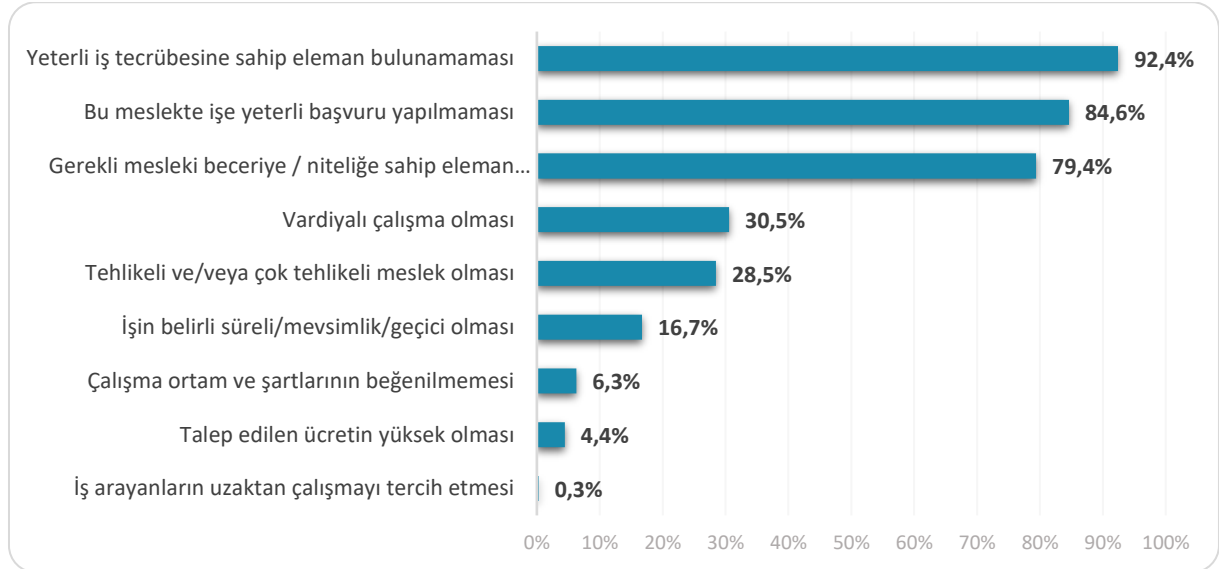
Ağrı ilinde meslek gruplarına göre eleman temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde 223 kişi ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bu meslek grubunun toplam TGÇM içindeki payı yüzde 57,7 seviyesindedir.

Türkiye genelinde tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 29,5 seviyesindedir.

Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek

Meslek	TGÇM Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	86
Düz Dikiş Makineci	71
Tır-Çekici Şoförü	44
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	25
İnşaat Demiri Bağlama Ustası	20
Beton Ve Betonarme Kalıpcısı	20
Beden İşçisi (İnşaat)	10
Diğer Öğretmenler	10
Vinç Operatörü	6
Asfalt İşçisi	5

Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 86 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 71 kişi ile Düz Dikiş Makineci ve 44 kişi ile Tır-Çekici Şoförü meslekleri gelmektedir. Ağrı –Doğubayazıt ilçesindeki lojistik firmalarının nispeten fazla olması özellikle tır- çekici şoförü mesleğine ilgiyi arttırmış olup bu meslekte temininide zorlaştırmıştır.

Şekil 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Ağrı ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yüzde 92,4 ile bu meslekte Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. İkinci sırada ise yüzde 84,6 ile bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması gelmektedir. Türkiye geneli 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinin TGÇM nedenleri dağılımında ilk sırada yüzde 85,5 ile bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması yer almaktadır.

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerini ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için talep edilen beceri ve tecrübeye sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. Her ay düzenli olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından gerçekleştirilen İktisadi Yönelim Anketleriyle imalat sanayinde yer alan firmalardan gelecek 3 aylık döneme ilişkin istihdam beklentileri derlenmektedir. TCMB'nin bu kapsamda her ay yayınladığı istatistikler ise yalnızca imalat sektörü ve ülke geneline ilişkin bilgi vermektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları ise işverenlere bir yıl sonrası için öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimlerini belirlemektedir. Ayrıca istihdam özelinde, teknolojik değişim ve dönüşümün işverenlerin buldukları sektöre gelecek 10 yılda nasıl etki edeceği de İPA ile işverenlere sorulmaktadır. İPA verilerinden elde edilen bilgilerle 17 sektör için Türkiye geneli ve il düzeyinde raporlar düzenli olarak her yıl yayımlanmaktadır.

Bu bölümde Ağrı ilinde 2023 Yılı araştırma dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "14 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 21,1'i çeşitli mesleklerde net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Ağrı ilinde net istihdamın artacağını düşünen işyerlerinin oranı 40,3 seviyesindedir. Öte yandan bazı meslekler için net istihdamın azalacağını düşünen işyerlerinin oranı, ülke genelinde yüzde 2 ve Ağrı ilinde ise yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi ve Oranı

Sektör	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
İmalat	850	28,0%
Toptan ve perakende ticaret	140	16,7%
Ulaştırma ve depolama	71	7,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	57	7,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	37	11,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	35	291,7%
İnşaat	22	2,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	20	40,8%
Eğitim	13	5,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8	7,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-51	-4,1%
Genel Toplam	1.204	14,0%

Türkiye genelinde 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinde bir yıl sonrası için (14 Temmuz 2024) istihdamın yüzde 3,3 oranında artacağı beklenmekte olup Ağrı ilinde ise bu oran yüzde 14 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam artışı 850 kişilik artış ile imalat sektöründe beklenmektedir. İkinci sırada ise 140 kişi ile toptan ve perakende ticaret sektörü gelmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı yüzde 291,7 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe beklenmektedir. Bunun nedeni turizm faaliyetlerinin yapılan programlarla artacağına öngörülmesindedir. İkinci sırada ise yüzde 40,8 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Birinci ve ikinci sırada yer alan sektörler birbirleriyle bağlantılıdır. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe -51 kişi ile yüzde -4,1 azalış beklenmektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	691
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	136
Hizmet Ve Satış Elemanları	125
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	96
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	59
Nitelikli Tarım, Ormanlık Ve Su Ürünleri Çalışanları	51
Profesyonel Meslek Mensupları	45
Genel Toplam	1.204

Ağrı ilinde önümüzdeki bir yıl içerisinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek grupları Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubudur. 14 Temmuz 2024 tarihine kadar en düşük istihdam artışı beklenen meslek grubu ise Profesyonel Meslek Mensupları grubudur.

Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Düz Dikiş Makineci	Kamyon Şoförü
Makineci (Dikiş)	İnşaat İşçisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Vinç Operatörü
Sanayi Nakışçısı	Elektrik Mühendisi
Tır-Çekici Şoförü	Şoför-Yük Taşıma
Meyve Ve Sebze Yetiştiricisi (Sera)	-
Ayakkabı İmalatçısı	-
Beden İşçisi (Genel)	-
Diğer Elektrik Tesisatçıları	-
Futbolcu	-

Ağrı ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Düz Dikiş Makineci, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleridir. Kamyon Şoförü, İnşaat İşçisi, Vinç Operatörü meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler olarak belirtilmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2023 yılı Haziran – Temmuz aylarında saha çalışması gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında, ilimizde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ile istihdamın korunması ve artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sunması amacıyla Ağrı İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında yer alan işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda işverenin son bir yıl içinde eleman temin etmekte güçlük çektiği meslekler ve nedenleri tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda hazırlanan raporun işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. TÜİK tarafından her ay yayımlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren istatistikler, işgücü piyasasının arz yönüne ilişkin temel bilgi kaynağı kabul edilmektedir. TÜİK 2013 yılından günümüze il düzeyinde işgücü verisi yayınlamamaktadır. 2014 itibarıyla TÜİK'in yayınladığı işgücü istatistikleri içinde yalnızca yıllık bazda bölgesel veriler yer almaktadır. 2022 yılı TÜİK verilerine göre TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) bölgesinde işsizlik oranı ise yüzde 12,7 düzeyindedir. 2024 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Ağrı ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan kişilerin önemli bir bölümü vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip kişilerdir. İlimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı ile birlikte bazı sektörlerde kalifiye eleman temininde de sıkıntı yaşanmaktadır. Bir çok işveren, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanabilmesi için İŞKUR'un aktif işgücü programlarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan eleman temininde güçlük çekilen meslekler göre yapılacak çalışmalarla kurs ve programların planlanması istihdamın arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Ağrı ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre araştırma kapsamında yer alan işyerlerindeki toplam çalışanların içinde erkeklerin payı yüzde 78 iken kadınların payı ise yüzde 22 olarak tespit edilmiştir. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Kadın istihdamındaki yoğunluk sektörler arasında farklılık göstermektedir. Ağrı ilinde kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör eğitim sektörüdür. Ülkemizde kadın çalışan oranının diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olduğu sektörler eğitim ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir. Bu sektörlerde belirli bir eğitim düzeyinin üzerinde eğitime sahip kadınların istihdam edilme şansı daha yüksektir.

Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı OECD ve AB ülkeleri ile kıyaslandığında düşük seviyededir. Kadınların işgücüne katılımının artması, kadınlara yalnızca ekonomik bağımsızlık kazandırmamakta, aynı zamanda sosyal hayatta daha etkin olmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadın istihdamı teşvik edilmelidir. İş ve aile yaşamı dengesinin sağlanmasına yönelik gerekli düzenlemeler öncelikli olarak hayata geçirilmelidir. Kadınların eğitim seviyesinin artırılması, düşük eğitim seviyesine sahip kadınların mesleki eğitim kurslarından yararlandırılması, kadın istihdamına yönelik teşviklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Kadın girişimcilere ait işyerlerinde kadın istihdamının diğer işyerlerine kıyasla daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle kadın girişimciliğini teşvik etmek önem arz etmektedir.

Ağrı ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın iş arayanların kayda değer kısmı nitelik gerektirmeyen mesleklerde iş aramaktadır. Kadınların çalıştırma koşulları ve ilin genel kabulünde ata erkil bakış açısı etki etmekle birlikte her geçen gün bu bakış açısı değişmeye başlamıştır. Bunun nedeni bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde gelişim göstermelerine bağlıdır. Ayrıca genç nüfustaki kadınların imalat sektöründe yer alan tekstil firmalarımızın istihdamda öncelik vermeleri kadın istihdamına katkı sağlamaktadır.

2023 yılında Ağrı ilinde aktif işgücü piyasası programları kapsamında 30 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan toplam 565 kişi faydalanmıştır. İŞKUR tarafından açılan kurs ve programlar yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırmaktadır. Bunun sonucunda da yararlanıcıların istihdam edilebilirliklerini artırmaktadır. 2024 yılında yürürlüğe giren yeni yönetmelik kapsamında, aktif işgücü piyasası programlarının ve bu programların işgücü piyasalarına etkilerinin artması beklenmektedir.

İŞKUR'un emek piyasalarındaki etkin rolü oldukça önemlidir. Aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak yeni bir meslek kazanmaları veya varolan mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanmaktadır.

Ağrı ilinde 20 ve üzeri istihdama sahip işyerleri içerisinde istihdamda öncü sektörler, ulaştırma ve depolama, inşaat, toptan ve perakende ticaret sektörleridir.

Ağrı ili İşgücü Piyasası Araştırmasının uygulandığı Haziran-Temmuz döneminde 26 işyerinde 273 açık iş tespit edilmiştir. Ağrı ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 273 kişilik açık işin 217 kişilik kısmı, imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin nispeten yüksek olduğu diğer sektörler ise eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki sektördür.

Ağrı ilinde araştırma kapsamına giren 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerleri içinde açık iş bulanan işyeri oranı yüzde 20,2 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı ise yüzde 27,6 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyerlerinin içinde; aradıkları elemanlar için talep edilen asgari eğitim düzeyine "Lise altı" cevabı veren işyerlerinin oranı Ağrı ilinde yüzde 74,8 seviyesindedir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri incelendiğinde, İşverenlerin istedikleri elemanları bulmakta yaşadıkları zorlukların en fazla bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması nedeninden kaynaklandığı görülmektedir. Ülke genelinde son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının veya Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında yer alan işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "İşyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 21,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Ağrı ilinde istihdamın artacağını düşünen işverenlerin oranı yüzde 40,3 seviyesindedir. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işyerlerinin oranı, ülke genelinde yüzde 2 iken Ağrı ilinde yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir.

Pandemi, Ukrayna-Rusya savaşı başta olmak üzere bölgemizde yaşanan savaşlar, Enerji ve gıda fiyatlarında yaşanan artışlar, ekonomilerde yaşanan arz talep dengesizliği ve enflasyonist baskılarla

birlikte olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz bu dönemde sosyo-ekonomik kırılganlığın dünya genelinde arttığı gözlenmektedir. Pandemi döneminde yaşanan gelişmeler, yeşil dönüşüm, dijitalleşme ve son yıllarda hızla gelişen teknoloji, üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler oldukça hızlı değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi, etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitim ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde istihdamın önemli bir aracı olarak görülen esnek çalışmanın yaygınlaşması, güvenceli esneklik kavramının daha fazla gündemde yer almasını sağlamaktadır. Aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarıyla, güvence-esneklik dengesi de gözetilmelidir. Yaşam maliyetlerinin sürekli olarak yükseldiği bir dünyada, istihdamın ve gelirin sürdürülebilirliği için esnek çalışma modellerinin de güvenceli hale getirilmesine yönelik dönüşüm zaruridir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Sosyal Güvenlik Kurumu. (2023, 02 02). *Aylık Sigortalı İstatistikleri (Ekim 2023)*. SGK Web Sitesi: <https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylık/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6/> adresinden alındı
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2023, 02 02). *İktisadi Yönelim Anketi ve Reel Kesim Güven Endeksi (Ocak 2024)*. TCMB: <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/cb9c6ed8-d70b-4199-a7d8-0fd8067f4579/%C4%B0YA-Rapor.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-cb9c6ed8-d70b-4199-a7d8-0fd8067f4579-oQ.qOaG> adresinden alındı
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2023, 02 02). *2022 Yılı İşgücü İstatistikleri*. TÜİK: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2022-49390> adresinden alındı
- Türkiye İş Kurumu. (2012-2023). İl Düzeyinde İstatistikler. *İdari Kayıtlar*. Türkiye: İşKUR.
- Türkiye İş Kurumu. (2023, Haziran-Temmuz). 2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Verileri. Türkiye: İşKUR.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2023, 02 02). *Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm Eğilimler 2023*. ILO: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_871016.pdf adresinden alındı

EK: 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1. Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup gizliliği, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.
2. Türkiye İş Kurumu Kanunu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 17.901 TL (onyedibindokuzyüzbirlira) İdari Para Cezası verilir.
3. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No : .....

İşyerinin Yasal Unvanı : .....

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

Lütfen işletmenin güncel e-posta adresini yazınız. (Zorunlu)

Soru formunu cevaplayanın unvanı:

- a) İşyeri sahibi/ortakları
- b) Genel müdür/CEO/işletme sorumlusu
- c) İnsan kaynakları müdürü/sorumlusu
- d) Muhasebe müdürü/sorumlusu
- e) Diğer

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

İşyeri ile İlgili Bilgiler	Evet	Hayır
a) İşyerinizde ihracat yapıyor mu?		
b) İşyerinizde Ar-Ge* çalışması yapıyor mu?		
c) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapıyor mu?		
d) İşyerinizde kısmi (<i>part-time</i>) çalışma yapıyor mu?		
e) İşyerinizde uzaktan çalışma yapıyor mu?		
f) İşyerinizde E-Ticaret (<i>internet üzerinden</i>) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor mu?		
g) Engelli personel istihdam ediyor musunuz?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ( )

Hayır ( )

*AR-GE: Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2) Yatırımın türünü belirtiniz.

- İlave Yatırım Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanması
 Teknolojik Yatırım Mevcut makine, teçhizatın, bilgi sisteminin teknolojik olarak yenilenmesi
 Stratejik Yatırım İşyerinin verimliliğini ve kârlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
 Diğer

3) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

- Evet 4. soruya geçiniz. Hayır 5. soruya geçiniz.

4) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- Eleman Temini
 İşbaşı Eğitim Programları
 Nakdi Ücret Desteği
 Mesleki Eğitim Kursu
 Kısa Çalışma Ödeneği
 Danışmanlık ve Yönlendirme
 Teşvikler

5) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim.
 İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.
 İŞKUR İnternet sitesi kullanışlı değil.
 İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım.
 İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor.
 İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım.
 Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması.
 Diğer

6) İşyerinizde toplam kaç çalışmanız bulunmaktadır?

Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM I-AÇIK İŞLER

7) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 7.1. soruya geçiniz.

Hayır ( ) 8. soruya geçiniz.

7.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	Açık işinizdeki yaş kriterinizi belirtiniz.	Açık işiniz için cinsiyet tercihinizi belirtiniz	Açık işinizde engelli personel çalıştırmak ister misiniz?	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **						
						1.	2.	3.	1.	2.	3.				
		1. Lise altı 2. Çıranklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	1. 15-24 2. 25-34 3. 35-44 4. 45 ve üstü 5. Yaş önemli değil	1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	a) Bilgisayar kullanımı b) Analitik Düşünebilme c) İletişim ve ifade yeteneği d) İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e) Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g) Yabancı dil h) Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik k) Programlama dili bilgisi	1.	2.	3.	a) Akraba - Eş Dost b) Gazete - İlan, vb. c) İnternet - Sosyal Medya (işyerinin internet duyurusu) d) İŞKUR e) Kendi Çalışanların Aracılığıyla f) Özel İstihdam Büroları (iş bulma siteleri)	1.	2.	3.		

*Önem derecesi EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRLAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır.)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1, EN FAZLA 3 tanesini işaretleyiniz.

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM II – 1 YIL SONRA (14 TEMMUZ 2024 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

8) 1 yıl sonra (14 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (14 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal artış	
9) 1 yıl sonra (14 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	9.1'e geçiniz.
	Hayır	→	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	10. soruya geçiniz.
9.1) 1 yıl sonra (14 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal azalış	

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM IV – GELECEĞİN MESLEKLERİ VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

11) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslekler (*Geleceğin Meslekleri*) nelerdir? (sıklıkla talep ettiğiniz değil, sektörünüzde ileride öne çıkacak mesleği yazınız) (*İsteğe bağlı*)
(.....)

12) İşyerinizi dijital dönüşüm (bir işletmenin iş akışlarına dijital teknolojinin entegre edilmesi süreci) kapsamında nasıl değerlendirirsiniz?

İşyerimde internet, bilgisayar dâhil herhangi bir teknoloji kullanmıyorum. ( )

İşyerimde temel teknoloji araçlarından (internet, bilgisayar) faydalanıyorum. ( )

İşyerimde çoğu iş ve işlemler dijital (elektronik) ortamda gerçekleştirilmektedir. ( )

İşyerimde iş ve işlemlerimde bulut bilişim, büyük veri, yapay zekâ, artırılmış gerçeklik, nesnelerin interneti ve 3D (üç boyutlu) yazıcılar gibi araçlarından en az birini kullanıyorum. ( )

13) Son bir yıl içerisinde işyerinizde dijital dönüşüm kapsamında gerçekleştirdiğiniz ilerleme düzeyini belirtiniz.

İlerleme kaydedilmedi. ( ) (14. soruya geçiniz)

Kısmen ilerleme kaydedildi. ( ) (15. soruya geçiniz)

İlerleme kaydedildi. ( ) (15. soruya geçiniz)

14) İlerleme kaydedememe sebebiniz nedir?

(.....)

15) İlerleme kapsamında gerçekleştirilen faaliyetleriniz nelerdir?

(.....)

16) Dijital dönüşümün işyeriniz için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ( ) (17. soruya geçiniz)

Hayır ( ) Anketimiz tamamlanmıştır. Teşekkür ederiz.

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

17) İşyerinizde dijital dönüşümün en çok hangi alana katkı sağlayacağını düşünüyorsunuz?
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- Ürün Kalitesi ( ) (İhtiyaçları ve beklentileri karşılayabilme.)
- Üretim Verimliliği ( ) (Üretim sürecinde kullanılan kaynaklardan etkin yararlanabilme.)
- Üretim Esnekliği ( ) (Değişen üretim tekniklerine ve yeni ürünlere uyum sağlayabilme.)
- İnovasyon/Yenilik ve Ürün Geliştirme ( ) (Yeni fikirler ile gelişme sağlayabilme.)
- Nitelikli İstihdama Erişim ( )
- Müşteri Hizmetleri/Satış Sonrası Hizmetler ( )
- Rekabet Gücünün Korunması/Artırılması ( )
- Satış ve Pazarlama ( )
- Muhasebe ve İnsan Kaynakları ( )
- İş Sağlığı ve Güvenliği ( )
- Lojistik/Taşımacılık ( )
- Denetim/İzleme ( )

18) İşyerinizde dijital dönüşüm kapsamında önemli gördüğünüz beceriler nelerdir? Önem derecesine göre en az 1 tanesini 1. en önemli olacak şekilde sıralayınız.

- İnovasyon/Yenilik ( ) (Yeni fikirler ile gelişme sağlayabilme.)
- Analitik Düşünme/Akıl Yürütme ( )
- Teknolojiyi Kullanma Becerisi ( )
- Koordinasyon ve Zaman Yönetimi ( )
- Dijital Okuryazarlık ( )
- Programlama ve Planlama ( )
- İçerik, Ürün ve Hizmet Geliştirme ( )
- Veri Analizi ( )

19) İşyerinizde varsa dijital dönüşüm alanında çalışanların mesleklerini belirtiniz. (İsteğe bağlı)
TMS eklenecek, yoksa açık uçlu yazılacak.

Diğer (.....)

20) İşyerinizde dijital dönüşüm alanında eleman ihtiyacınız varsa mesleklerini belirtiniz. (İsteğe bağlı)
TMS eklenecek, yoksa açık uçlu yazılacak.

Diğer (.....)

2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

21) İşyerinizde dijital dönüşüm kapsamında aşağıda yer alan hangi alanların geliştirilmesine daha çok ihtiyaç duyulmaktadır? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

Yapay Zekâ ( ) (Bilgisayar ile ilişkili bir sistemin insan davranışları sergileyebilmesi.)

Büyük Veri ( ) (Çeşitli kaynaklardan elde edilen verilerin işlenebilir duruma getirilebilmesi.)

Nesnelerin İnterneti ( ) (Nesnelerin birbiriyle ya da daha büyük sistemlerle bağlantılı olması.)

Bulut Bilişim ( ) (Diğer kullanıcılarla dijital verileri paylaşma imkânı sağlayan bilişim hizmeti.)

Siber Güvenlik ( ) (Dijital kaynakları kötüye kullanımdan koruyabilme.)

Sanal Gerçeklik ( )

Uygulama Geliştirme ( )

Dijital Okuryazarlık ( )

Sistem/Ağ ( )

Veri Analizi ( )

İş Analizi ( )

Diğer (.....)

Herhangi bir alanın geliştirilmesine ihtiyaç duyulmamaktadır. ( )

22) Dijital dönüşüm sonucunda mevcut istihdamınız nasıl etkilendi?

Arttı ( )

Değişmedi ( )

Azaldı ( )

23) Dijital dönüşüm ile birlikte sektörünüzde istihdamın azalacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz.

(.....) **TMS Eklenecek.**

2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.